

Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

► **B**   **DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/43/WE**

z dnia 6 maja 2009 r.

w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1)

zmieniona przez:

Dziennik Urzędowy

		nr	strona	data
► <u>M1</u>	Dyrektywa Komisji 2010/80/UE z dnia 22 listopada 2010 r.	L 308	11	24.11.2010
► <u>M2</u>	Dyrektywa Komisji 2012/10/UE z dnia 22 marca 2012 r.	L 85	3	24.3.2012
► <u>M3</u>	Dyrektywa Komisji 2012/47/UE z dnia 14 grudnia 2012 r.	L 31	43	31.1.2013
► <u>M4</u>	Dyrektywa Komisji 2014/18/UE z dnia 29 stycznia 2014 r.	L 40	20	11.2.2014

**DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
2009/43/WE**

z dnia 6 maja 2009 r.

**w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów
związanych z obronnością we Wspólnocie**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Traktat przewiduje ustanowienie rynku wewnętrznego, które zakłada zniesienie przeszkód w swobodnym przepływie towarów i usług pomiędzy państwami członkowskimi oraz powstanie systemu chroniącego przed zakłóceniami konkurencji na wspólnym rynku.
- (2) Postanowienia Traktatu ustanawiające rynek wewnętrzny obowiązują w stosunku do wszystkich towarów i usług dostarczanych odpłatnie, w tym do produktów związanych z obronnością, ale nie uniemożliwiają państwom członkowskim przedsięwzięcia innych środków w indywidualnych przypadkach, kiedy państwa członkowskie uznają to za niezbędne dla ochrony swoich podstawowych interesów w sferze bezpieczeństwa.
- (3) Przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne państw członkowskich dotyczące transferów produktów związanych z obronnością wewnątrz Wspólnoty zawierają rozbieżności, które mogą ograniczać przepływ takich produktów oraz mogą zakłócać konkurencję w ramach rynku wewnętrznego, utrudniając przez to innowacje, współpracę w dziedzinie przemysłu i konkurencyjność przemysłu obronności w Unii Europejskiej.
- (4) Cele powszechnie realizowane przez przepisy ustawowe i wykonawcze państw członkowskich obejmują ochronę praw człowieka oraz utrzymanie pokoju, bezpieczeństwa i stabilności poprzez system ścisłej kontroli i ograniczenia eksportu oraz rozprzestrzeniania produktów związanych z obronnością w krajach trzecich oraz innych państwach członkowskich.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 23 października 2008 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 16 grudnia 2008 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r.

▼B

- (5) Takie ograniczenia w przepływie produktów związanych z obronnością wewnątrz Wspólnoty nie mogą zostać powszechnie zniesione poprzez bezpośrednie zastosowanie przewidzianych w Traktacie zasad swobodnego przepływu towarów i usług, ponieważ ograniczenia te mogą być uzasadnione w poszczególnych przypadkach zgodnie z art. 30 lub 296 Traktatu, które nadal są stosowane przez państwa członkowskie, o ile spełnione są odpowiednie warunki.
- (6) Należy zatem zharmonizować odpowiednie przepisy ustawowe i wykonawcze państw członkowskich w taki sposób, aby uprościć wewnątrzspółnotowy transfer produktów związanych z obronnością w celu zapewnienia należytego działania rynku wewnętrznego. Niniejsza dyrektywa dotyczy wyłącznie zasad i procedur w odniesieniu do produktów związanych z obronnością i w związku z tym nie ma wpływu na politykę państw członkowskich w zakresie transferów produktów związanych z obronnością.
- (7) Harmonizacja odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich powinna pozostać bez uszczerbku dla międzynarodowych obowiązków i zobowiązań państw członkowskich lub ich swobody w odniesieniu do polityki w zakresie eksportu produktów związanych z obronnością.
- (8) Państwa członkowskie powinny zachować prawo do kontynuacji i dalszego rozwoju współpracy międzyrządowej, przestrzegając jednocześnie postanowień niniejszej dyrektywy.
- (9) Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania w odniesieniu do produktów związanych z obronnością, które tylko przechodzą przez obszar Wspólnoty, to jest tych, którym nie nadano przeznaczenia celnego innego niż procedura tranzytu zewnętrznego lub które jedynie zostały umieszczone w strefie wolnocłowej lub w składzie wolnocłowym, gdzie nie musi być prowadzona w określony sposób ich ewidencja towarowa.
- (10) Niniejsza dyrektywa powinna obejmować wszystkie produkty związane z obronnością, które odpowiadają produktom wymienionym we Wspólnym wykazie uzbrojenia Unii Europejskiej ⁽¹⁾, włącznie z ich komponentami i technologią.
- (11) Niniejsza dyrektywa powinna pozostać bez uszczerbku dla wdrażania wspólnego działania 97/817/WPZiB z dnia 28 listopada 1997 r. w sprawie min przeciwpiechotnych ⁽²⁾, przyjętego przez Radę na podstawie art. J.3 Traktatu o Unii Europejskiej, ani też ratyfikacji i wdrożenia przez państwa członkowskie Konwencji o broni kasetowej podpisanej w Oslo w dniu 3 grudnia 2008 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 88 z 29.3.2007, s. 58.

⁽²⁾ Dz.U. L 338 z 9.12.1997, s. 1.

▼B

- (12) Cele obejmujące ochronę praw człowieka oraz utrzymanie pokoju, bezpieczeństwa i stabilności, powszechnie realizowane przez przepisy ustawowe i wykonawcze państw członkowskich ograniczające transfer produktów związanych z obronnością, wymagają, aby obrót tymi produktami wewnątrz Wspólnoty w dalszym ciągu podlegał zezwoleniom państw członkowskich pochodzenia oraz wymagał gwarancji państw członkowskich, które są odbiorcami.
- (13) Zważywszy na środki zabezpieczające przewidziane w niniejszym rozporządzeniu dla ochrony tych celów, państwa członkowskie nie musiałyby już wprowadzać ani utrzymywać innych ograniczeń w celu osiągnięcia tych celów, z zastrzeżeniem art. 30 i 296 Traktatu.
- (14) Niniejsza dyrektywa powinna pozostać bez uszczerbku dla możliwości stosowania przepisów niezbędnych ze względów porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego. W świetle natury i cech charakterystycznych produktów związanych z obronnością, kwestie związane z polityką publiczną, takie jak bezpieczeństwo transportu, bezpieczeństwo składowania, ryzyko dywersji i zapobieganie przestępczości mają szczególne znaczenie dla celów niniejszej dyrektywy.
- (15) Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla stosowania dyrektywy Rady 91/477/EWG z dnia 18 czerwca 1991 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni ⁽¹⁾, w szczególności formalności w zakresie przepływu broni we Wspólnocie. Niniejsza dyrektywa pozostaje również bez uszczerbku dla stosowania dyrektywy Rady 93/15/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie harmonizacji przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu i kontroli materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego ⁽²⁾, w szczególności jej przepisów dotyczących przemieszczania amunicji.
- (16) Jakikolwiek transfer produktów związanych z obronnością we Wspólnocie powinien być uwarunkowany uprzednim uzyskaniem generalnego, globalnego lub indywidualnego zezwolenia na transfer, przyznanego lub publikowanego przez państwo członkowskie, z którego terytorium dostawca chce dokonać transferu produktów związanych z obronnością. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość zwolnienia transferów produktów związanych z obronnością z obowiązku uzyskania wcześniejszego zezwolenia w szczególnych przypadkach wymienionych w niniejszej dyrektywie.
- (17) Państwa członkowskie powinny posiadać swobodę odmowy lub wydania uprzedniego zezwolenia. Zgodnie z zasadami, na których opiera się rynek wewnętrzny, zezwolenie powinno obowiązywać w całej Wspólnocie i nie powinno się wymagać żadnych dalszych zezwoleń na przewóz przez obszar innych państw członkowskich lub wjazd na terytorium innego państwa członkowskiego.
- (18) Państwa członkowskie powinny określić odpowiedni rodzaj zezwolenia na transfer produktów związanych z obronnością lub kategorie produktów związanych z obronnością dla każdego typu transferu oraz jakie warunki należy dołączyć do każdego z zezwoleń na transfer, biorąc pod uwagę wrażliwość transferu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 256 z 13.9.1991, s. 51.

⁽²⁾ Dz.U. L 121 z 15.5.1993, s. 20.

▼ B

- (19) W odniesieniu do komponentów państwa członkowskie powinny, w miarę możliwości, powstrzymać się od nakładania ograniczeń w zakresie eksportu, akceptując deklaracje zastosowania wystawione przez odbiorcę uwzględniające stopień integracji tych komponentów we własnych produktach odbiorcy.
- (20) Państwa członkowskie powinny określić odbiorców zezwoleń na transfer w sposób niedyskryminujący, o ile nie jest to sprzeczne z ochroną istotnych interesów państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa.
- (21) W celu ułatwienia transferów produktów związanych z obronnością generalne zezwolenia na transfer powinny być publikowane przez państwa członkowskie zezwalające na transfer produktów związanych z obronnością do każdego przedsiębiorstwa spełniającego warunki określone w danym generalnym zezwoleniu na transfer.
- (22) W odniesieniu do transferów produktów związanych z obronnością przeznaczonych dla sił zbrojnych powinno być publikowane generalne zezwolenie na transfer w celu znacznego zwiększenia bezpieczeństwa dostaw dla wszystkich państw członkowskich, które decydują się na zamawianie takich produktów wewnątrz Wspólnoty.
- (23) W odniesieniu do transferów komponentów przeznaczonych dla certyfikowanych europejskich przedsiębiorstw sektora obronności powinno być publikowane generalne zezwolenie na transfer w celu wspierania współpracy między tymi przedsiębiorstwami oraz ich integracji, w szczególności poprzez ułatwianie optymalizacji łańcucha dostaw i ekonomię skali.
- (24) Państwa członkowskie uczestniczące w programie współpracy międzyrządowej mogą publikować generalne zezwolenie na transfery produktów związanych z obronnością, niezbędne dla realizacji tego programu, na rzecz odbiorców w innych państwach członkowskich uczestniczących w programie. Poprawiłoby to warunki uczestnictwa w programach współpracy międzyrządowej dla przedsiębiorstw mających siedzibę w uczestniczących państwach członkowskich.
- (25) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość publikacji kolejnych generalnych zezwoleń na transfer w przypadku gdy, biorąc pod uwagę odbiorców i rodzaj produktów, zagrożenie praw człowieka, pokoju, bezpieczeństwa i stabilności jest bardzo niskie.
- (26) Jeżeli generalne zezwolenie nie może zostać opublikowane, państwa członkowskie powinny przyznawać globalne zezwolenia poszczególnym przedsiębiorstwom na ich wniosek, z wyjątkiem przypadków określonych w niniejszej dyrektywie. Państwa członkowskie mogą udzielać odnawialnych zezwoleń globalnych.
- (27) Przedsiębiorstwa powinny informować właściwe władze o stosowaniu generalnych zezwoleń w celu ochrony praw człowieka, utrzymania pokoju, bezpieczeństwa i stabilności, jak również w celu zapewnienia przejrzystości w procesie składania sprawozdań dotyczących transferów produktów związanych z obronnością dla zapewnienia demokratycznej kontroli.

▼ B

- (28) Stopień swobody w określaniu przez państwa członkowskie warunków zezwoleń generalnych, globalnych i indywidualnych na transfer powinien być wystarczająco duży, by umożliwić bieżącą współpracę w ramach istniejących porozumień dotyczących kontroli eksportu. Ponieważ decyzja o wydaniu lub odmowie wydania zezwolenia na eksport należy do zakresu kompetencji każdego państwa członkowskiego i powinna pozostać w tym zakresie, współpraca taka powinna wynikać z dobrowolnie podejmowanej koordynacji polityki eksportowej.
- (29) Aby zrekompensować stopniowe zastępowanie indywidualnej kontroli *ex ante* w państwie członkowskim pochodzenia produktów związanych z obronnością kontrolą *ex post*, należy stworzyć warunki do wzajemnego zaufania poprzez zagwarantowanie, iż produkty związane z obronnością nie są eksportowane do krajów trzecich z naruszeniem ograniczeń eksportu. Zasady tej należy przestrzegać również w przypadku, gdy produkty związane z obronnością są przedmiotem kilku transferów między państwami członkowskimi przed wyeksportowaniem do kraju trzeciego.
- (30) Państwa członkowskie współpracują w ramach wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określającego wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego⁽¹⁾, poprzez wdrażanie wspólnych kryteriów, a także mechanizmy konsultacji i powiadamiania o odmowach, dążąc do większej harmonizacji swoich polityk w zakresie eksportu produktów związanych z obronnością do krajów trzecich. Niniejsza dyrektywa nie powinna utrudniać państwom członkowskim określania warunków udzielania zezwoleń na transfer produktów związanych z obronnością, w tym ewentualnych ograniczeń związanych z eksportem, w szczególności gdy jest to konieczne do celów współpracy w ramach tego wspólnego stanowiska.
- (31) Dostawcy powinni informować odbiorców o wszelkich ograniczeniach związanych z zezwoleniami na transfer w celu budowy zaufania w zdolność odbiorców do przestrzegania tych ograniczeń po dokonaniu transferu, w szczególności w przypadku wniosku o eksport do krajów trzecich.
- (32) Przedsiębiorstwa powinny same decydować, czy korzyści wynikające z możliwości odbioru produktów związanych z obronnością na podstawie generalnych zezwoleń na transfer uzasadniają występowanie z wnioskiem o certyfikację. Transfery w obrębie grupy przedsiębiorstw powinny być objęte generalnymi zezwoleniami na transfer w wypadkach, kiedy przedsiębiorstwa wchodzące w skład grupy są certyfikowane w państwach członkowskich, w których mają siedzibę.
- (33) Niezbędne są wspólne kryteria dotyczące certyfikacji w celu budowy wzajemnego zaufania, w szczególności w zdolność odbiorcy do przestrzegania ograniczeń eksportu dla produktów związanych z obronnością otrzymanych od innego państwa członkowskiego na podstawie zezwolenia na transfer.

⁽¹⁾ Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 99.

▼ B

- (34) W celu ułatwienia budowy wzajemnego zaufania odbiorcy produktów związanych z obronnością powinni powstrzymać się od eksportu tych produktów, jeżeli zezwolenie na transfer zawiera ograniczenia eksportu.
- (35) W momencie występowania o zezwolenie na eksport do krajów trzecich przedsiębiorstwa powinny poinformować właściwe władze, czy przestrzegają wszelkich ograniczeń eksportu nałożonych na transfer danego produktu związanego z obronnością przez państwo członkowskie, które wydało to zezwolenie na transfer. W tym kontekście należy przypomnieć, że mechanizm konsultacji między państwami członkowskimi przewidziany we wspólnym stanowisku 2008/944/WPZiB ma szczególne znaczenie.
- (36) W chwili eksportu do kraju trzeciego produktu związanego z obronnością, otrzymanego od innego państwa członkowskiego na podstawie zezwolenia na transfer, przedsiębiorstwa powinny przedstawić właściwym władzom celnym na zewnętrznej, wspólnej granicy Wspólnoty dowód posiadania zezwolenia na eksport.
- (37) Zawarty w załączniku wykaz produktów związanych z obronnością powinien być uaktualniany w ścisłej zgodności ze Wspólnym wykazem uzbrojenia Unii Europejskiej.
- (38) W celu stopniowej budowy wzajemnego zaufania państwa członkowskie muszą określić skuteczne środki, w tym kary, wystarczające, **aby** zapewnić stosowanie przepisów niniejszej dyrektywy, a w szczególności przepisów wymagających przestrzegania przez przedsiębiorstwa wspólnych kryteriów certyfikacji i ograniczeń dalszego użytkowania produktów związanych z obronnością po dokonaniu ich transferu.
- (39) W przypadkach gdy państwo członkowskie pochodzenia ma uzasadnione wątpliwości, czy certyfikowany odbiorca będzie przestrzegać warunku zawartego w generalnym zezwoleniu na transfer lub jeżeli państwo członkowskie udzielające zezwolenia uważa, że polityka publiczna, bezpieczeństwo publiczne lub jego istotne interesy w zakresie bezpieczeństwa mogą zostać naruszone, powinno nie tylko poinformować o tym pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję, ale powinno także mieć możliwość czasowego zawieszenia zezwoleń na transfer wydanych w odniesieniu do takiego przedsiębiorstwa, biorąc pod uwagę swą odpowiedzialność w zakresie ochrony praw człowieka oraz utrzymania pokoju, bezpieczeństwa i stabilności.
- (40) W celu budowy wzajemnego zaufania stosowanie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych przyjętych dla zapewnienia przestrzegania niniejszej dyrektywy powinno zostać odroczone. Pozwoliłoby to, przed zastosowaniem tych przepisów, na ocenę osiągniętego postępu na podstawie sprawozdania przygotowanego przez Komisję, opartego na informacjach przekazanych przez państwa członkowskie dotyczących przedsięwziętych środków.
- (41) Komisja powinna regularnie publikować sprawozdania dotyczące wdrożenia niniejszej dyrektywy, którym mogą towarzyszyć, w miarę potrzeby, wnioski legislacyjne.

▼B

- (42) Niniejsza dyrektywa nie wpływa na istnienie lub realizację regionalnych unii między Belgią a Luksemburgiem oraz między Belgią, Luksemburgiem a Niderlandami, przewidzianych w art. 306 Traktatu.
- (43) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, mianowicie uproszczenie zasad i procedur mających zastosowanie do transferu produktów związanych z obronnością w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego, nie może zostać osiągnięty w stopniu wystarczającym przez państwa członkowskie w związku z rozbieżnościami w obecnych procedurach przyznawania zezwoleń oraz ze względu na transgraniczny charakter transferów i w związku z tym może zostać lepiej osiągnięty na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości, o której mowa w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (44) Środki niezbędne do wdrożenia niniejszej dyrektywy powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽¹⁾.
- (45) W szczególności należy przyznać Komisji uprawnienia do zmiany załącznika. Ponieważ środki te mają zasięg ogólny i mają na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy, powinny zostać przyjęte zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, przewidzianą w art. 5a decyzji 1999/468/WE.
- (46) Zgodnie z pkt 34 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽²⁾ zachęca się państwa członkowskie do sporządzania, dla ich własnych celów i w interesie Wspólnoty, własnych tabel, które w możliwie najszerszym zakresie odzwierciedlają korelacje pomiędzy niniejszą dyrektywą a środkami transpozycji, oraz do podawania ich do wiadomości publicznej,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEDMIOT, ZAKRES I DEFINICJE

*Artykuł 1***Przedmiot**

1. Celem niniejszej dyrektywy jest uproszczenie zasad i procedur mających zastosowanie do transferu produktów związanych z obronnością w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

2. Niniejsza dyrektywa nie narusza swobody decyzji państw członkowskich w zakresie polityki eksportowej produktów związanych z obronnością.

⁽¹⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, s. 23.

⁽²⁾ Dz.U. C 321 z 31.12.2003, s. 1.

▼B

3. Stosowanie niniejszej dyrektywy podlega art. 30 i 296 Traktatu.

4. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na możliwość kontynuowania i dalszego rozwijania przez państwa członkowskie współpracy międzyrządowej przy jednoczesnym przestrzeganiu przepisów niniejszej dyrektywy.

*Artykuł 2***Zakres**

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do wymienionych w załączniku produktów związanych z obronnością.

*Artykuł 3***Definicje**

Dla celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „produkt związany z obronnością” oznacza każdy produkt wymieniony w załączniku;

- 2) „transfer” oznacza każde przekazanie lub przepływ produktu związanego z obronnością od dostawcy do odbiorcy w innym państwie członkowskim;

- 3) „dostawca” oznacza osobę prawną lub fizyczną mającą swoją siedzibę we Wspólnocie, która jest prawnie odpowiedzialna za transfer;

- 4) „odbiorca” oznacza osobę prawną lub fizyczną mającą swoją siedzibę we Wspólnocie, która jest prawnie odpowiedzialna za odbiór transferu;

- 5) „zezwolenie na transfer” oznacza zezwolenie krajowego organu państwa członkowskiego udzielone dostawcom na transfery produktów związanych z obronnością do odbiorcy w innym państwie członkowskim;

- 6) „zezwolenie na eksport” oznacza zezwolenie na dostarczanie produktów związanych z obronnością osobie prawnej lub fizycznej w jakimkolwiek kraju trzecim.

- 7) „przewóz przez” oznacza transport produktów związanych z obronnością przez terytorium jednego lub więcej niż jednego państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie pochodzenia i państwo członkowskie, które jest odbiorcą.

ROZDZIAŁ II
ZEZWOLENIA NA TRANSFER

Artykuł 4

Postanowienia ogólne

1. Transfer produktów związanych z obronnością pomiędzy państwami członkowskimi wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia. Żadne dalsze zezwolenia innych państw członkowskich nie są wymagane do przewozu produktów związanych z obronnością przez obszar państw członkowskich lub dla ich wwiezienia na terytorium innych państw członkowskich, gdzie znajduje się odbiorca, bez uszczerbku dla stosowania przepisów niezbędnych ze względów bezpieczeństwa publicznego lub polityki publicznej, jak np. m. in. bezpieczeństwa transportu.

2. Niezależnie od ust. 1 państwa członkowskie mogą w następujących przypadkach zwolnić transfery produktów związanych z obronnością z obowiązku uzyskania wcześniejszego zezwolenia określonego w pierwszym ustępie:

- a) jeżeli dostawca lub odbiorca wchodzi w skład organu rządowego lub sił zbrojnych;
- b) jeżeli dostawy dokonuje Unia Europejska, NATO, MAEA lub inna organizacja międzyrządowa w ramach wykonywania swoich zadań;
- c) jeżeli transfer jest konieczny dla realizacji opartych na współpracy programów zbrojeniowych między państwami członkowskimi;
- d) jeżeli transfer związany jest z pomocą humanitarną w przypadku katastrofy lub stanowi pomoc w nagłym wypadku; lub
- e) jeżeli transfer jest konieczny dla naprawy, konserwacji, ekspozycji lub dokonania pokazu lub w ich następstwie.

3. Na wniosek państwa członkowskiego lub z własnej inicjatywy Komisja może zmienić ustęp 2 w celu uwzględnienia przypadków:

- a) kiedy transfer następuje na warunkach, które nie naruszają polityki publicznej lub bezpieczeństwa publicznego;
- b) kiedy obowiązek uzyskania wcześniejszego zezwolenia stał się niewspółmierny z międzynarodowymi zobowiązaniami państw członkowskich w następstwie przyjęcia niniejszej dyrektywy; lub
- c) kiedy jest konieczny dla współpracy międzyrządowej, o której mowa w art. 1 ust. 4.

Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 14 ust. 2.

▼B

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawcy, którzy chcą dokonać transferu produktów związanych z obronnością ze swojego terytorium mogli wykorzystać generalne zezwolenia na transfer lub ubiegać się o globalne lub indywidualne zezwolenia na transfer zgodnie z art. 5, 6 i 7.

5. Państwa członkowskie określają rodzaj zezwolenia w odniesieniu do produktów związanych z obronnością lub określonych kategorii produktów związanych z obronnością zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu oraz art. 5, 6 i 7.

6. Państwa członkowskie określają wszelkie warunki udzielania zezwoleń na transfer, w tym wszelkie ograniczenia eksportu produktów związanych z obronnością do osób prawnych lub fizycznych w krajach trzecich, uwzględniając między innymi wynikające z transferu zagrożenia dla praw człowieka, pokoju, bezpieczeństwa i stabilności. Państwa członkowskie mogą, przestrzegając prawa wspólnotowego, skorzystać z możliwości zwrócenia się o ubezpieczenie ostatecznego przeznaczenia, w tym certyfikaty dla użytkowników końcowych.

7. Państwa członkowskie określają warunki zezwoleń na transfer komponentów na podstawie oceny wrażliwości transferu w oparciu między innymi o następujące kryteria:

- a) charakter komponentów w odniesieniu do produktów, w których mają zostać użyte, oraz w odniesieniu do jakiegokolwiek ostatecznego przeznaczenia gotowych produktów mogącego budzić zastrzeżenia;
- b) znaczenie komponentów w odniesieniu do produktów, w których są użyte.

8. Z wyjątkiem przypadków, w których państwa członkowskie uważają, że transfer komponentów jest wrażliwy, państwa członkowskie powstrzymują się od wprowadzania jakichkolwiek ograniczeń eksportu na komponenty, jeżeli odbiorca przedstawia deklarację zastosowania, w której oświadcza, iż komponenty podlegające temu zezwoleniu na transfer są wbudowane lub mają być wbudowane w określone wytwarzane przez niego produkty i w związku z tym nie mogą jako takie być eksportowane ani podlegać transferowi na późniejszym etapie, chyba że w celu przeprowadzenia konserwacji lub naprawy.

9. Państwa członkowskie mogą w dowolnym momencie cofnąć, zawiesić lub ograniczyć stosowanie wydanych zezwoleń na transfer, dla ochrony swych podstawowych interesów w sferze bezpieczeństwa, ze względów polityki publicznej lub bezpieczeństwa publicznego lub z powodu nie wypełniania warunków dołączonych do zezwolenia.

*Artykuł 5***Generalne zezwolenia na transfer**

1. Poszczególne państwa członkowskie publikują generalne zezwolenia na transfer bezpośrednio uprawniające dostawców posiadających siedzibę na ich obszarze, którzy spełniają warunki zezwolenia, do dokonywania transferów produktów związanych z obronnością, które mają być wyszczególnione w zezwoleniu, do jednej lub wielu kategorii odbiorców mających siedzibę w innym państwie członkowskim.

▼B

2. Bez uszczerbku dla art. 4 ust. 2 generalne zezwolenia na transfer są publikowane przynajmniej w następujących przypadkach:

- a) jeżeli odbiorca wchodzi w skład sił zbrojnych państwa członkowskiego lub instytucji zamawiającej w dziedzinie obronności, dokonującej zakupów na wyłączny użytek sił zbrojnych danego państwa członkowskiego;
- b) jeżeli odbiorca jest przedsiębiorstwem certyfikowanym zgodnie z art. 9;
- c) transfer odbywa się na potrzeby pokazów, ocen i wystaw;
- d) transfer odbywa się na potrzeby konserwacji i naprawy jeżeli odbiorca jest pierwotnym dostawcą produktów związanych z obronnością.

3. Państwa członkowskie uczestniczące w programie współpracy międzyrządowej pomiędzy państwami członkowskimi, dotyczącym opracowywania, produkcji i stosowania jednego lub wielu produktów związanych z obronnością, mogą opublikować generalne zezwolenie na transfery do pozostałych państw członkowskich uczestniczących w tym programie, które są niezbędne w jego realizacji.

4. Przed pierwszym zastosowaniem generalnego zezwolenia na transfer państwa członkowskie mogą określić warunki rejestracji bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszej dyrektywy.

*Artykuł 6***Globalne zezwolenia na transfer**

1. Państwa członkowskie, na wniosek indywidualnego dostawcy, decydują o udzieleniu mu globalnego zezwolenia na transfer, uprawniającego do przeprowadzenia transferów produktów związanych z obronnością do odbiorców w jednym lub kilku innych państwach członkowskich.

2. Państwa członkowskie określają w każdym globalnym zezwoleniu na transfer produkty lub kategorie produktów związanych z obronnością objętych globalnym zezwoleniem na transfer oraz uprawnionych odbiorców lub kategorię odbiorców.

Globalne zezwolenie na transfer jest przyznawane na okres trzech lat, który może zostać przedłużony przez państwo członkowskie.

*Artykuł 7***Indywidualne zezwolenia na transfer**

Państwa członkowskie, na wniosek indywidualnego dostawcy, decydują o udzieleniu mu indywidualnego zezwolenia na transfer, umożliwiającego przeprowadzenie jednego transferu konkretnej ilości określonych produktów związanych z obronnością, które mają być przekazane w ramach jednej lub kilku dostaw do jednego odbiorcy w następujących przypadkach:

- a) wniosek o zezwolenie ogranicza się do jednego transferu;

▼B

- b) jest to niezbędne dla ochrony podstawowych interesów danego państwa członkowskiego w sferze bezpieczeństwa lub ze względów polityki publicznej;
- c) jest to niezbędne dla realizacji międzynarodowych zobowiązań państw członkowskich; lub
- d) państwo członkowskie ma poważne powody, by sądzić, że dostawca nie będzie w stanie zastosować się do warunków koniecznych dla przyznania globalnego pozwolenia.

ROZDZIAŁ III

INFORMOWANIE, CERTYFIKACJA I EKSPORT PO TRANSFERZE

*Artykuł 8***Informacje przekazywane przez dostawców**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawcy produktów związanych z obronnością informowali odbiorców o warunkach zezwolenia na transfer, w tym o ograniczeniach odnoszących się do ostatecznego wykorzystania lub eksportu tych produktów.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawcy informowali w rozsądnym czasie właściwe organy państwa członkowskiego, z którego terytorium chcą dokonać transferu produktów związanych z obronnością o zamiarze wykorzystania, po raz pierwszy, generalnego zezwolenia na transfer. Państwa członkowskie mogą określić dodatkowe informacje, których można wymagać w odniesieniu do produktów związanych z obronnością, będących przedmiotem transferu na mocy generalnego zezwolenia.
3. Państwa członkowskie zapewniają prowadzenie przez dostawców szczegółowych i kompletnych rejestrów dokonanych transferów, co podlega regularnemu sprawdzaniu, zgodnie z obowiązującymi w poszczególnych państwach członkowskich przepisami, a także określają wymogi w zakresie sprawozdawczości związane z wykorzystywaniem generalnych, globalnych lub indywidualnych zezwoleń na transfer. Rejestry te obejmują dokumenty handlowe zawierające następujące informacje:
  - a) opis produktu związanego z obronnością oraz jego oznaczenie zgodnie z załącznikiem;
  - b) ilość i wartość produktu związanego z obronnością;
  - c) daty transferu;
  - d) nazwa i adres dostawcy i odbiorcy;
  - e) ostateczne przeznaczenie i końcowy użytkownik danego produktu związanego z obronnością, jeśli dane te są znane; oraz

▼B

- f) dowód, że informacja na temat ograniczeń eksportowych związanych z zezwoleniem na transfer została przekazana odbiorcy tych produktów związanych z obronnością.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawcy przechowywali rejestry określone w ust. 3 przez okres co najmniej równy przewidzianemu w odpowiednich obowiązujących przepisach krajowych odnoszących się do wymogów przechowywania rejestrów przez podmioty gospodarcze w poszczególnych państwach członkowskich, a w każdym razie przez okres nie krótszy niż trzy lata od końca roku kalendarzowego, w którym miał miejsce transfer. Są one okazywane na żądanie właściwym organom państwa członkowskiego, z którego terytorium dostawca dokonał transferu produktów związanych z obronnością.

*Artykuł 9***Certyfikacja**

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy w celu certyfikacji odbiorców produktów związanych z obronnością posiadających siedzibę na ich odnośnym obszarze, którzy mogą korzystać z zezwoleń z wydanych przez inne państwo członkowskie zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b).

2. Certyfikacja określa wiarygodność przedsiębiorstwa odbiorcy w szczególności w odniesieniu do przestrzegania ograniczeń eksportu produktów związanych z obronnością otrzymanych z innego państwa członkowskiego. Wiarygodność przedsiębiorstwa odbiorcy jest oceniana na podstawie zezwolenia na transfer według następujących kryteriów:

- a) potwierdzone doświadczenie w działaniach związanych z obronnością, uwzględniając w szczególności rejestr zgodności z ograniczeniami eksportowymi, wszelkie decyzje sądowe w tej kwestii, zezwolenie na produkcję lub komercjalizację produktów związanych z obronnością oraz zatrudnianie doświadczonej kadry zarządzającej;
- b) działalność przemysłowa w obrębie Wspólnoty dotycząca produktów związanych z obronnością, w szczególności zdolność do integracji systemów i podsystemów;
- c) wyznaczenie pracownika szczebla kierowniczego jako osoby osobiście odpowiedzialnej za transfery i eksport;
- d) pisemne zobowiązanie przedsiębiorstwa, podpisane przez pracownika szczebla kierowniczego określonego w lit. c), do podjęcia wszystkich niezbędnych kroków w celu przestrzegania i egzekwowania wszystkich szczególnych warunków związanych z końcowym zastosowaniem i eksportem wszelkich otrzymanych komponentów i produktów;
- e) pisemne zobowiązanie przedsiębiorstwa, podpisane przez pracownika szczebla kierowniczego określonego w lit. c), do dostarczania właściwym organom, z należytą starannością, szczegółowych informacji w odpowiedzi na pytania i wnioski dotyczące użytkowników końcowych i ostatecznego przeznaczenia wszystkich produktów eksportowanych, będących przedmiotem transferu lub otrzymanych przez przedsiębiorstwo na podstawie zezwolenia na transfer z innego państwa członkowskiego; oraz

▼ B

f) opis, kontrasygnowany przez pracownika szczebla kierowniczego określonego w lit. c), wewnętrznego programu zgodności, lub systemu zarządzania transferem lub eksportem realizowanego przez przedsiębiorstwo. Opis zawiera szczegółowe informacje na temat zasobów ludzkich, organizacyjnych i technicznych przydzielonych do zarządzania transferami i eksportem, hierarchii odpowiedzialności w strukturze przedsiębiorstwa, procedur audytu wewnętrznego, podnoszenia świadomości i szkolenia pracowników, zabezpieczeń fizycznych i technicznych, prowadzenia rejestrów oraz możliwości śledzenia transferów i eksportu.

3. Świadectwa zawierają następujące informacje:

- a) właściwy organ, który wystawił świadectwo;
- b) nazwę i adres odbiorcy;
- c) poświadczenie zgodności odbiorcy z kryteriami określonymi w ust. 2; oraz
- d) datę wydania i okres ważności świadectwa.

Okres obowiązywania świadectwa, o którym mowa lit. d), w żadnym przypadku nie przekracza pięciu lat.

4. Świadectwa mogą zawierając dalsze warunki odnoszące się do:

- a) dostarczenia informacji wymaganej do weryfikacji zgodności z kryteriami, o których mowa w ust. 2;
- b) zawieszenia lub cofnięcia świadectwa.

5. Właściwe organy monitorują przynajmniej co trzy lata stosowanie się przez odbiorcę do kryteriów określonych w ust. 2 oraz do warunków związanych ze świadectwami określonymi w ust. 4.

6. Państwa członkowskie uznają wszelkie świadectwa wydane zgodnie z niniejszą dyrektywą w innym państwie członkowskim.

7. Właściwy organ podejmie odpowiednie działania, jeżeli uzna, że posiadacz świadectwa mający siedzibę w danym państwie członkowskim nie spełnia już kryteriów określonych w ust. 2 oraz któregokolwiek z warunków określonych w ust. 4. Działania takie mogą obejmować cofnięcie świadectwa. Właściwy organ informuje Komisję oraz inne państwa członkowskie o podjętej decyzji.

8. Państwa członkowskie publikują i regularnie uaktualniają wykaz certyfikowanych odbiorców oraz przekazują odpowiednie informacje Komisji, Parlamentowi Europejskiemu oraz innym państwom członkowskim.

Komisja podaje do wiadomości publicznej na swojej stronie internetowej centralny rejestr odbiorców certyfikowanych przez państwa członkowskie.

*Artykuł 10***Ograniczenia eksportu**

Państwa członkowskie zapewniają, aby odbiorcy produktów związanych z obronnością otrzymanych w oparciu o zezwolenia na transfer wydane przez inne państwa członkowskie, przy ubieganiu się o zezwolenie na ich eksport deklarowali swoim właściwym organom przestrzeganie warunków ograniczeń eksportu wydanych w odniesieniu do produktów, w tym mogących obejmować uzyskanie wymaganej zgody państwa członkowskiego pochodzenia.

ROZDZIAŁ IV

PROCEDURY CELNE I WSPÓLPRACA ADMINISTRACYJNA*Artykuł 11***Procedury celne**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przy dokonywaniu formalności w zakresie eksportu produktów związanych z obronnością w urzędzie celnym odpowiedzialnym za obsługę deklaracji eksportowej eksporter dostarczał dowód, że uzyskał konieczne zezwolenie na eksport.

2. Bez uszczerbku dla przepisów rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. w sprawie stworzenia Wspólnotowego Kodeksu Celnego ⁽¹⁾ państwo członkowskie może także na okres nieprzekraczający 30 dni roboczych zawiesić eksport ze swojego obszaru produktów związanych z obronnością otrzymanych od innego państwa członkowskiego na podstawie zezwolenia na transfer i użytych w innym produkcie związanym z obronnością, lub jeżeli to konieczne, w inny sposób zapobiec opuszczeniu przez nie Wspólnoty z jej terytorium, jeżeli uważa, że:

- a) przy przyznawaniu zezwolenia na eksport nie uwzględniono istotnej informacji; lub
- b) od czasu udzielenia zezwolenia na eksport okoliczności w znaczący sposób uległy zmianie.

3. Państwa członkowskie mogą ustanowić, że formalności celne w zakresie eksportu produktów związanych z obronnością mogą być dokonywane tylko w niektórych urzędach celnych.

4. Państwo członkowskie, korzystające z możliwości określonej w ust. 3, informuje Komisję, które urzędy celne zostały upoważnione. Komisja publikuje te informacje w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

⁽¹⁾ Dz.U. L 302 z 19.10.1992, s. 1.

*Artykuł 12***Wymiana informacji**

Działając w porozumieniu z Komisją, państwa członkowskie podejmują wszystkie odpowiednie środki w celu ustanowienia bezpośredniej współpracy i wymiany informacji między ich właściwymi organami krajowymi.

ROZDZIAŁ V

AKTUALIZACJA WYKAZU PRODUKTÓW ZWIĄZANYCH Z OBRONNOŚCIĄ*Artykuł 13***Dostosowanie załącznika**

1. Komisja aktualizuje wykaz produktów związanych z obronnością określony w załączniku, tak by ściśle odpowiadał Wspólnemu wykazowi uzbrojenia Unii Europejskiej.
2. Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 14 ust. 2.

*Artykuł 14***Komitety**

1. Komisję wspiera komitet.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust. 1–4 oraz art. 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem postanowień jej art. 8.

ROZDZIAŁ VI

PRZEPISY KOŃCOWE*Artykuł 15***Środki zabezpieczające**

1. Jeżeli państwo członkowskie wydające zezwolenie uzna, że istnieje poważne ryzyko nieprzestrzegania warunków generalnego zezwolenia na transfer przez odbiorcę, który uzyskał certyfikat zgodnie z art. 9 w innym państwie członkowskim, lub jeżeli państwo członkowskie wydające zezwolenie uzna, że polityka publiczna, bezpieczeństwo publiczne lub jego istotne interesy w zakresie bezpieczeństwa mogą zostać naruszone, informuje o tym to inne państwo członkowskie, zwracając się o wyjaśnienie sytuacji.
2. W wypadku utrzymywania się wątpliwości, o których mowa w ust. 1, państwo członkowskie wydające zezwolenie może czasowo zawiesić skuteczność wydanych generalnych zezwoleń na transfer w odniesieniu do takich odbiorców. Dane państwo członkowskie informuje pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję o przyczynach podjęcia środka zabezpieczającego. Państwo członkowskie, które podjęło dany środek zabezpieczający, może podjąć decyzję o jego zniesieniu, jeżeli uzna, że nie jest on już uzasadniony.

*Artykuł 16***Sankcje**

Państwa członkowskie przyjmują przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów przyjętych w ramach wdrażania niniejszej dyrektywy, szczególnie w przypadku przedstawiania nieprawdziwych lub niepełnych informacji wymaganych na mocy art. 8 ust. 1 lub art. 10 dotyczących przestrzegania ograniczeń eksportu związanych z zezwoleniem na transfer. Państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki w celu wdrożenia tych przepisów. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

*Artykuł 17***Przegląd i sprawozdawczość**

1. Komisja przedstawi sprawozdanie na temat środków podjętych przez państwa członkowskie w celu transpozycji niniejszej dyrektywy, w szczególności jej art. 9–12 i 15 w terminie do dnia 30 czerwca 2012 r.

2. Komisja dokonuje przeglądu wdrożenia niniejszej dyrektywy i składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania na ten temat w terminie do dnia 30 czerwca 2016 r. Ocenia ona w szczególności, czy i w jakim stopniu osiągnięto cele niniejszej dyrektywy, w odniesieniu do między innymi do funkcjonowania rynku wewnętrznego. W swoim sprawozdaniu Komisja dokonuje przeglądu stosowania art. 9–12 i art. 15 niniejszej dyrektywy oraz dokonuje oceny jej wpływu na rozwój europejskiego rynku wyposażenia obronnego oraz europejskiej bazy przemysłowej i technologicznej w dziedzinie obronności, uwzględniając między innymi sytuację małych i średnich przedsiębiorstw. W razie konieczności do sprawozdania załącza się wnioski legislacyjne.

*Artykuł 18***Transpozycja**

1. Państwa członkowskie przyjmą i opublikują w terminie do dnia 30 czerwca 2011 r. przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji teksty tych przepisów.

Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 30 czerwca 2012 r.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonania takiego odniesienia ustalany jest przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

▼B

Artykuł 19

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 20

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

▼ **M4**

ZAŁĄCZNIK

WYKAZ PRODUKTÓW ZWIĄZANYCH Z OBRONNOŚCIĄ

Uwaga 1: Terminy ujęte w cudzysłów (» «) zostały zdefiniowane. Należy odwoływać się do »Definicji terminów używanych w niniejszym wykazie« załączonych do niniejszego wykazu.

Uwaga 2: W niektórych przypadkach substancje chemiczne zostały ujęte w wykazie według nazwy oraz numeru CAS. Wykaz ma zastosowanie do substancji chemicznych o takiej samej formule strukturalnej (w tym hydratów) bez względu na nazwę lub numer CAS. Numery CAS są zamieszczone w celu ułatwienia identyfikacji danej substancji chemicznej lub mieszaniny, bez względu na przyjętą nomenklaturę. Numery CAS nie mogą być jednak użyte jako niepowtarzalne identyfikatory, ponieważ niektóre postacie substancji chemicznych wymienionych w niniejszym wykazie, a także ich mieszaniny, są lub mogą być oznaczone odmiennymi numerami CAS.

ML1 **Broń gładkolufowa o kalibrze mniejszym niż 20 mm, inne uzbrojenie i broń automatyczna o kalibrze 12,7 mm (0,50 cala) lub mniejszym oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe, w tym:**

Uwaga Punkt ML1 nie ma zastosowania do:

- a. broni palnej specjalnie zaprojektowanej do amunicji szkolno-treningowej, która to broń nie jest zdolna do wystrzeliwania pocisku;
  - b. broni palnej specjalnie zaprojektowanej do wystrzeliwania pocisków kierowanych przewodowo pozbawionych dużego ładunku wybuchowego lub łączności o zasięgu mniejszym lub równym 500 m;
  - c. broni wykorzystującej amunicję z bocznym zapłonem oraz uniemożliwiającej prowadzenie ognia w sposób w pełni automatyczny.
- a. strzelb i broni mającej przynajmniej jedną lufę gładką, broni ręcznej, karabinów maszynowych, pistoletów maszynowych i broni wielolufowej;

Uwaga Podpunkt ML1.a nie ma zastosowania do:

- a. strzelb i broni mającej przynajmniej jedną lufę gładką wyprodukowanych przed rokiem 1938;
  - b. reprodukcji strzelb i broni mającej przynajmniej jedną lufę gładką, których oryginały zostały wyprodukowane przed rokiem 1890;
  - c. broni ręcznej, broni wielolufowej i karabinów maszynowych wyprodukowanych przed rokiem 1890, i ich reprodukcji;
- b. broń gładkolufowa, taka jak:
1. broń gładkolufowa zaprojektowana specjalnie do celów wojskowych;
  2. inna broń gładkolufowa, w tym:
    - a. broń w pełni automatyczna;
    - b. broń półautomatyczna lub powtarzalna (typu *pump-action*);

Uwaga Podpunkt ML1.b nie ma zastosowania do:

- a. broni gładkolufowej wyprodukowanej przed rokiem 1938;

▼ **M4**

- b. reprodukcji broni gładkolufowej, której oryginały zostały wyprodukowane przed rokiem 1890;
- c. myśliwskiej i sportowej broni gładkolufowej. Broń tego typu nie może być specjalnie zaprojektowana do celów wojskowych lub umożliwić prowadzenia ognia w sposób w pełni automatyczny;
- d. broni gładkolufowej zaprojektowanej specjalnie do następujących celów:
  1. uboju zwierząt domowych;
  2. uspokajania zwierząt;
  3. testów sejsmicznych;
  4. odpalania pocisków przemysłowych; lub
  5. zaburzania działania improwizowanych urządzeń wybuchowych (Improvised Explosive Devices – IED).

Uwaga: w odniesieniu do zaburzaczy zob. ppkt ML4 i pozycja 1A006 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

- c. broń wykorzystująca amunicję bezłuskową;
- d. rozłączne magazynki nabojoye, tłumiki lub urządzenia do obniżania odgłosu wystrzału, specjalne elementy zaczepiane, celowniki optyczne oraz tłumiki ognia dla uzbrojenia określonego w podpunktach ML1.a, ML1.b lub ML1.c.

Uwaga: Podpunkt ML1.d nie ma zastosowania do celowników optycznych bez elektronicznej obróbki obrazu, o powiększeniu dziewięciokrotnym lub mniejszym, o ile nie są one specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych ani nie zawierają żadnych siatek specjalnie zaprojektowanych do celów wojskowych.

ML2

Broń gładkolufowa o kalibrze 20 mm lub większym, inna broń i uzbrojenie o kalibrze większym od 12,7 mm (0,50 cala), miotacze oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe, w tym:

- a. broń strzelecka, haubice, armaty, moździerz, broń przeciwpancerna, wyrzutnie pocisków, wojskowe miotacze ognia, strzelby, działa bezodrzutowe, broń gładkolufowa oraz ich urządzenia redukcyjne.

Uwaga 1 Podpunkt ML2.a obejmuje strumiennice, liczniki, zasobniki i inne specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe, stosowane do ciekłych ładunków miotających dla sprzętu określonego w podpunkcie ML2.a.

Uwaga 2 Podpunkt ML2.a nie ma zastosowania do następujących rodzajów broni:

- a. strzelb, broni gładkolufowej i broni mającej przynajmniej jedną lufę gładką wyprodukowanych przed rokiem 1938;
- b. reprodukcji strzelb, broni gładkolufowej i broni mającej przynajmniej jedną lufę gładką, których oryginały zostały wyprodukowane przed rokiem 1890;
- c. broni strzeleckiej, haubic, armat i moździerzy wyprodukowanych przed rokiem 1890;

▼ **M4**

d. myśliwskiej i sportowej broni gładkolufowej. Broń tego typu nie może być specjalnie zaprojektowana do celów wojskowych lub umożliwiać prowadzenia ognia w sposób w pełni automatyczny;

e. broni gładkolufowej zaprojektowanej specjalnie do następujących celów:

1. uboju zwierząt domowych;
2. uspokajania zwierząt;
3. testów sejsmicznych;
4. odpalania pocisków przemysłowych; lub
5. zaburzania działania improwizowanych urządzeń wybuchowych (Improvised Explosive Devices – IED);

Uwaga: w odniesieniu do zaburzaczy zob. ppkt ML4 i pozycja IA006 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

f. ręcznych wyrzutni pocisków specjalnie zaprojektowanych do wystrzeliwania pocisków kierowanych przewodowo pozbawionych dużego ładunku wybuchowego lub łączności o zasięgu mniejszym lub równym 500 m.

b. wyrzutnie lub generatory dymu, gazu i materiałów pirotechnicznych, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych;

Uwaga Podpunkt ML2.b nie ma zastosowania do pistoletów sygnałowych.

c. celowniki i uchwyty mocujące celowników posiadające wszystkie poniższe cechy:

1. specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych; oraz
2. specjalnie zaprojektowane dla broni określonej w podpunkcie ML2.a;

d. uchwyty mocujące i rozłączne magazynki nabojoye, specjalnie zaprojektowane dla broni określonej w podpunkcie ML2.a.

ML3

Amunicja i zapalniki oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe, takie jak:

- a. amunicja dla broni określonej w pozycjach ML1, ML2 lub ML12;
- b. zapalniki specjalnie zaprojektowane dla amunicji określonej w podpunkcie ML3.a.

Uwaga 1 Specjalnie zaprojektowane komponenty określone w pozycji ML3 obejmują:

- a. wyroby z metali lub tworzyw sztucznych, takie jak kowadełka spłonek, płaszcze pocisków, ogniwa nabojoye, pierścienie wiodące i metalowe elementy amunicji;
- b. urządzenia zabezpieczające i uzbrajające, zapalniki, czujniki i urządzenia inicjujące;
- c. źródła energii o wysokiej jednorazowej mocy wyjściowej;

▼ **M4**

d. luski spalające się;

e. podpociski, wchodzące w skład pocisków kasetowych, tj. bomby, miny oraz pociski kierowane w końcowej fazie lotu.

Uwaga 2 Podpunkt ML3.a nie ma zastosowania do amunicji ze zgwiazdkowaną łuską bez pocisku (amunicji ślepej) oraz amunicji szkolno-treningowej z przewierconą łuską.

Uwaga 3 Podpunkt ML3.a nie ma zastosowania do ładunków specjalnie zaprojektowanych w następujących celach:

a. sygnalizacji;

b. odstraszania ptactwa; lub

c. zapalania flar gazowych na szybach naftowych.

ML4

Bomby, torpedy, rakiety, pociski, inne urządzenia i ładunki wybuchowe oraz związane z nimi wyposażenie i akcesoria oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe, takie jak:

Nb.1 Sprzęt naprowadzania i nawigacji – zob. pozycja ML11.

Nb.2 Samolotowe systemy ochrony przed raketami (Aircraft Missile Protection Systems – AMPS) – zob. podpunkt ML4.c.

a. bomby, torpedy, granaty, naboje dymne, rakiety, miny, pociski, bomby głębinowe, ładunki, urządzenia burzące, zestawy burzące, urządzenia zawierające materiały »pirotechniczne«, ładunki i środki pozoracji (tj. sprzęt symulujący cechy wymienionych środków bojowych), zaprojektowane specjalnie do celów wojskowych.

Uwaga Podpunkt ML4.a obejmuje:

a. granaty dymne, bomby oświetlające, bomby zapalające oraz urządzenia wybuchowe;

b. dysze pocisków raketowych oraz głowice powracające do atmosfery ziemskiej.

b. sprzęt mający wszystkie z wymienionych poniżej cech charakterystycznych:

1. jest specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych; oraz

2. jest specjalnie zaprojektowany do »czynności« związanych z którymkolwiek z poniższych elementów:

a. obiektami określonymi w podpunkcie ML4.a.; lub

b. improwizowanymi urządzeniami wybuchowymi (*Improvised Explosive Devices* – IED).

Uwaga techniczna:

Do celów podpunktu ML4.b.2 »czynności« odnoszą się do obsługi, wystrzeliwania, kładzenia, sterowania, rozładowywania, detonowania, aktywacji, zasilania o jednorazowym działaniu, pozorowania, zagłuszania, trałowania, wykrywania, rozrywania lub likwidowania.

Uwaga 1 Podpunkt ML4.b obejmuje:

a. ruchomy sprzęt do skraplania gazu o wydajności dziennej 1 000 kg lub więcej gazu w postaci płynnej;

b. pływający przewód elektryczny nadający się do trałowania min magnetycznych.

▼ **M4**

c. samolotowe systemy ochrony przed raketami (*Aircraft Missile Protection Systems – AMPS*).

Uwaga Podpunkt *ML4.c* nie ma zastosowania do urządzeń *AMPS* posiadających wszystkie z wymienionych poniżej elementów:

- a. którykolwiek z następujących czujników ostrzegających o raketach:
  1. czujniki pasywne o reakcji w zakresie 100–400 nm; lub
  2. aktywne dopplerowskie czujniki ostrzegające o raketach;
- b. systemy wyrzucania środków przeciwdziałających;
- c. flary wysyłające zarówno sygnał widzialny, jak i sygnał w podczerwieni w celu dezorientacji pocisków ziemia-powietrze; oraz
- d. są instalowane w »cywilnych statkach powietrznych« i mają wszystkie wymienione poniżej cechy charakterystyczne:
  1. urządzenie *AMPS* może działać wyłącznie w określonym »cywilnym statku powietrznym«, w którym zainstalowano dany *AMPS* i w stosunku do którego wydano którykolwiek z następujących dokumentów:
    - a. cywilny certyfikat typu; lub
    - b. równoważny dokument uznany przez Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO);
  2. urządzenie *AMPS* jest zabezpieczone przed nieuprawnionym dostępem do »oprogramowania«; oraz
  3. urządzenie *AMPS* posiada aktywny mechanizm, który powoduje zaprzestanie działania systemu po usunięciu go z »cywilnego statku powietrznego«, w którym został zainstalowany.

ML5

Sprzęt kierowania ogniem oraz związany z nim sprzęt ostrzegania i alarmowania, a także powiązane z nimi systemy oraz sprzęt testowania, strojenia i przeciwdziałania, specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, a także specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe i wyposażenie, w tym:

- a. celowniki, przeliczniki, sprzęt nakierowywania oraz systemy sterowania uzbrojeniem;
- b. systemy wykrywania, oznaczania celów, pomiaru odległości, obserwacji lub śledzenia; wyposażenie wykorzystywane do wykrywania, scalania danych, rozpoznawania lub identyfikacji; urządzenia zespalaające zespoły czujników;
- c. sprzęt przeciwdziałania, wykorzystywany przeciwko urządzeniom określonym w podpunkcie *ML5.a* lub *ML5.b*;

Uwaga Do celów podpunktu *ML5.c* sprzęt przeciwdziałania obejmuje sprzęt do wykrywania.

- d. sprzęt do strojenia lub testowania w warunkach polowych, specjalnie zaprojektowany dla urządzeń określonych w podpunkcie *ML5.a*, *ML5.b* lub *ML5.c*.

ML6

Pojazdy naziemne i ich elementy składowe, takie jak:

Nb. Sprzęt naprowadzania i nawigacji – zob. pozycja *ML11*.

- a. pojazdy naziemne oraz ich elementy składowe, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych;

▼ **M4**

W podpunkcie ML6.a termin pojazdy naziemne obejmuje przyczepy.

b. inne pojazdy naziemne i ich następujące elementy składowe:

1. pojazdy posiadające wszystkie poniższe cechy:

- a. wyprodukowane lub wyposażone w materiały lub elementy składowe zapewniające III lub wyższy poziom ochrony przeciwbalistycznej (zgodnie z NIJ 0108.01, wrzesień 1985 r., lub porównywalnym standardem krajowym);
- b. przenoszenie napędu zapewniające napęd jednocześnie kołom przednim i tylnym, w tym pojazdy posiadające dodatkowe koła do celów nośnych, także napędzane silnikiem;
- c. dopuszczalna masa całkowita pojazdu (GVWR) wynosi ponad 4 500 kg; oraz
- d. zaprojektowane lub zmodyfikowane do jazdy terenowej;

2. elementy składowe posiadające wszystkie poniższe cechy:

- a. są specjalnie zaprojektowane dla pojazdów określonych w podpunkcie ML6.b.1; oraz
- b. zapewniają III lub wyższy poziom ochrony przeciwbalistycznej (zgodnie z NIJ 0108.01, wrzesień 1985 r., lub porównywalnym standardem krajowym).

Nb. Zob. także podpunkt ML13.a.

Uwaga 1 Podpunkt ML6.a obejmuje:

- a. *czołgi i inne uzbrojone pojazdy wojskowe oraz pojazdy wojskowe wyposażone w uchwyty na broń, sprzęt do kładzenia min lub wystrzeliwania amunicji określonej w pozycji ML4;*
- b. *pojazdy opancerzone;*
- c. *pojazdy pływające lub zdolne do pokonywania w bród głębokich przeszkód wodnych;*
- d. *pojazdy ratownicze, holujące, do przewozu amunicji i systemów uzbrojenia oraz związany z nimi sprzęt do manipulowania ładunkami.*

Uwaga 2 *Modyfikacja pojazdu naziemnego do celów wojskowych określona w podpunkcie ML6.a obejmuje zmiany konstrukcyjne, elektryczne lub mechaniczne, związane z wyposażeniem go w co najmniej jeden z elementów składowych specjalnie zaprojektowanych do celów wojskowych. Do takich elementów składowych zalicza się:*

- a. *okładziny opon ogumienia pneumatycznego, specjalnie zaprojektowane jako kuloodporne;*
- b. *opancerzenie kluczowych elementów pojazdu (np. zbiorników paliwa, kabiny);*
- c. *specjalne wzmocnienia lub uchwyty do mocowania broni;*
- d. *zaciemnienie oświetlenia pojazdu.*

Uwaga 3 *Pozycja ML6 nie ma zastosowania do pojazdów cywilnych zaprojektowanych lub zmodyfikowanych do przewozu pieniędzy lub kosztowności.*

▼ **M4**

Uwaga 4 Pozycja ML6 nie ma zastosowania do pojazdów spełniających wszystkie poniższe kryteria:

- a. zostały wyprodukowane przed rokiem 1946;
- b. nie zawierają elementów wyszczególnionych we wspólnych wykazach uzbrojenia UE i wyprodukowanych po roku 1945 z wyjątkiem reprodukcji oryginalnych elementów składowych lub akcesoriów danego pojazdu; oraz
- c. w ich skład nie wchodzi broń wyszczególniona w ML1, ML2 lub ML4, chyba że broń taka jest niezdatna do użytku i do wystrzelenia pocisku.

ML7

Chemiczne lub biologiczne środki trujące, »środki rozpraszania tlumu«, materiały radioaktywne oraz związane z nimi sprzęt, elementy składowe i materiały, takie jak:

- a. środki biologiczne lub materiały radioaktywne »przystosowane do użycia podczas działań wojennych« w celu spowodowania strat wśród ludzi i zwierząt, niszczenia sprzętu, plonów lub środowiska;
- b. bojowe środki trujące (BST) obejmujące:
  1. bojowe środki paralityczno-drgawkowe:
    - a. O-alkilo (równe lub mniejsze niż C₁₀, łącznie z cykloalkilo) alkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) fluorofosfoniany, takie jak:

sarin (GB): O-izopropylometylofluorofosfonian (CAS 107-44-8); *i*

soman (GD): O-pinakolinometylofluorofosfonian (CAS 96-64-0);
    - b. O-alkilo (równe lub mniejsze niż C₁₀, łącznie z cykloalkilo) N,N-dialkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) amidocyjanofosforany, takie jak:

tabun (GA): O-etylo(N,N-dimetylo)amidocyjanofosforan (CAS 77-81-6);
    - c. O-alkilo (H lub równe lub mniejsze niż C₁₀, łącznie z cykloalkilo), S-2-dialkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-)aminoetylo alkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) tiofosfoniany oraz odpowiadające im alkilowane lub protonowane sole, takie jak:

VX: O-etylo S-(2-diizopropylaminoetylo) metylotiofosfonian (CAS 50782-69-9);
  2. bojowe środki parzące:
    - a. iperyty siarkowe, takie jak:
      1. sulfid 2-chloroetylochlorometylowy (CAS 2625-76-5);
      2. sulfid bis (2-chloroetylowy) (CAS 505-60-2);
      3. bis (2-chloroetylotio)metan (CAS 63869-13-6);
      4. 1,2-bis (2-chloroetylotio)etan (CAS 3563-36-8);
      5. 1,3-bis (2-chloroetylotio)-n-propan (CAS 63905-10-2);
      6. 1,4-bis (2-chloroetylotio)-n-butan (CAS 142868-93-7);
      7. 1,5-bis (2-chloroetylotio)-n-pentan (CAS 142868-94-8);

▼ M4

8. eter bis (2-chloroetylotiometylowy) (CAS 63918-90-1);
  9. eter bis (2-chloroetylotioetylowy) (iperyt tlenowy) (CAS 63918-89-8);
- b. luizyty, takie jak:
1. (2-chlorowinylo)dichloroarsyna (CAS 541-25-3)
  2. tris (2-chlorowinylo)arsyna (CAS 40334-70-1);
  3. bis (2-chlorowinylo)chloroarsyna (CAS 40334-69-8);
- c. iperyty azotowe, takie jak:
1. HN1: bis (2-chloroetylo)etyloamina (CAS 538-07-8);
  2. HN2: bis (2-chloroetylo)metyloamina (CAS 51-75-2);
  3. HN3: tris (2-chloroetylo)amina (CAS 555-77-1);
3. bojowe środki obozwalniające, takie jak:
- a. 3-chinuklidylobenzylan (BZ) (CAS 6581-06-2);
4. defolianty, takie jak:
- a. 2-chloro-4-fluorofenoksyoctan butylu (LNF);
- b. kwas 2,4,5-trichlorofenoksyoctowy (CAS 93-76-5), zmieszany z kwasem 2,4-dichlorofenoksyoctowym (CAS 94-75-7) (oranż (CAS 39277-47-9));
- c. dwuskładnikowe oraz kluczowe prekursory BST, takie jak:
1. difluorki alkilo- (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) fosfonowe, takie jak:
DF: difluorek metylofosfonowy (CAS 676-99-3);
  2. O-alkilo (H lub równe lub mniejsze niż C₁₀, łącznie z cykloalkilo) O-2-dialkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-)aminoetylo alkilo (metylo-, etylo-, n-propylo- lub izopropylo-) fosfiniany i odpowiadające im alkilowane lub protonowane sole, takie jak:
QL: O-etylo-2-di-izopropyloaminoetylometylofosfinian (CAS 57856-11-8);
  3. chlorosarin: O-izopropylometylochlorofosfonian (CAS 1445-76-7);
  4. chlorosoman: O-pinakolinometylochlorofosfonian (CAS 7040-57-5);
- d. »środki rozpraszania głosu«, chemikalia zawierające składnik czynny, a także ich kombinacje, włączając w to:
1. α-bromobenzenoacetonitryl (cyjanek bromobenzylu) (CA) (CAS 5798-79-8);
  2. dinitryl [(2-chlorofenylo)metyleno]propanu, (O-chlorobenzylidenomalanonitryl) (CS) (CAS 2698-41-1);
  3. 2-chloro-1-fenylotanon, chlorek fenylacylu (ω-chloroacetonfenon) (CN) (CAS 532-27-4);
  4. dibenzo-(b,f)-1,4-oksazepina (CR) (CAS 257-07-8);

▼ **M4**

5. 10-chloro-5, 10-dihydrofenarsazyna, (chlorek fenarsazyny), (adamsyt), (DM) (CAS 578-94-9);
6. N-nonanoilomorfolina (MPA) (CAS 5299-64-9);

Uwaga 1 Podpunkt ML7.d nie ma zastosowania do »środków rozpraszania tlumu«, pakowanych indywidualnie, przeznaczonych do samoobrony.

Uwaga 2 Podpunkt ML7.d nie ma zastosowania do chemikaliów zawierających składnik czynny, a także ich kombinacji, zidentyfikowanych i pakowanych do celów produkcji żywności lub do celów medycznych.

- e. sprzęt, specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych, zaprojektowany lub zmodyfikowany do rozprzestrzeniania jakiegokolwiek z niżej wymienionych materiałów oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe, w tym:
  1. materiały lub środki określone w podpunkcie ML7.a, ML7.b lub ML7.d; lub
  2. chemiczne środki bojowe, wytworzone na bazie prekursorów określonych w podpunkcie ML7.c;
- f. sprzęt ochronny i odkażający specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych, elementy składowe i mieszaniny chemiczne, takie jak:
  1. sprzęt zaprojektowany lub zmodyfikowany do ochrony przed materiałami określonymi w podpunktach ML7.a, ML7.b lub ML7.d oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe;
  2. sprzęt zaprojektowany lub zmodyfikowany do odkażania obiektów skażonych środkami określonymi w podpunkcie ML7.a lub ML7.b oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe;
  3. mieszaniny chemiczne specjalnie opracowane lub przystosowane do odkażania obiektów skażonych środkami określonymi w podpunkcie ML7.a lub ML7.b;

Uwaga Podpunkt ML7.f.1 obejmuje:

a. instalacje do uzdatniania powietrza, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do pracy w warunkach występowania skażeń promieniotwórczych, biologicznych lub chemicznych;

b. odzież ochronną.

Nb. Cywilne maski przeciwgazowe, wyposażenie ochronne i odkażające – zob. także pozycja 1A004 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

- g. sprzęt specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych, zaprojektowany lub zmodyfikowany do wykrywania lub identyfikacji materiałów określonych w podpunktach ML7.a, ML7.b lub ML7.d oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe;

Uwaga Podpunkt ML7.g. nie ma zastosowania do osobistych dozymetrów promieniowania jonizującego.

Nb. Zob. także pozycja 1A004 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

- h. »biopolimery« specjalnie zaprojektowane lub przetworzone w celu wykrywania lub identyfikacji BST określonych w podpunkcie ML7.b oraz kultury specyficznych komórek wykorzystywanych do ich produkcji;

▼ **M4**

- i. »biokatalizatory« wykorzystywane do odkażania lub rozkładu BST oraz ich systemy biologiczne, takie jak:
1. »biokatalizatory« specjalnie zaprojektowane do odkażania lub rozkładu BST określonych w podpunkcie ML7.b, wynikające z ukierunkowanej selekcji laboratoryjnej lub manipulacji genetycznej systemów biologicznych;
  2. systemy biologiczne zawierające informację genetyczną specyficzną dla produkcji »biokatalizatorów« określonych w podpunkcie ML7.i.1, jak następuje:
    - a. »wektory ekspresji«;
    - b. wirusy;
    - c. kultury komórkowe.

Uwaga 1 Podpunkty ML7.b i ML7.d nie mają zastosowania do następujących substancji:

- a. chlorocyjan (CAS 506-77-4). Zob. pozycja IC450.a.5 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE;
- b. kwas cyjanowodorowy (CAS 74-90-8);
- c. chlor (CAS 7782-50-5);
- d. chlorek karbonylu (fosgenu) (CAS 75-44-5). Zob. pozycja IC450.a.4 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE;
- e. difosgen (chloromrówczan trichlorometylu) (CAS 503-38-8);
- f. niestosowany od roku 2004;
- g. bromek ksylilu, orto: (CAS 89-92-9), meta: (CAS 620-13-3), para: (CAS 104-81-4);
- h. bromek benzylu (CAS 100-39-0);
- i. jodek benzylu (CAS 620-05-3);
- j. bromoaceton (CAS 598-31-2);
- k. bromek cyjanu (CAS 506-68-3);
- l. bromometyloetyloketon (CAS 816-40-0);
- m. chloroaceton (CAS 78-95-5);
- n. jodoocetan etylu (CAS 623-48-3);
- o. jodoaceton (CAS 3019-04-3);
- p. chloropikryna (CAS 76-06-2). Zob. pozycja IC450.a.7 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

Uwaga 2 Kultury komórkowe i systemy biologiczne wyszczególnione w podpunktach ML7.h i ML7.i.2 są szczególne i podpunkty te nie mają zastosowania do komórek lub systemów biologicznych wykorzystywanych do celów cywilnych, takich jak rolne, farmaceutyczne, medyczne, weterynaryjne, środowiskowe, gospodarki odpadami lub przemysłu spożywczego.

▼ **M4**

ML8 **»Materiały wysokoenergetyczne« oraz substancje pokrewne, takie jak:**

N.B.1. Zob. także pozycja 1C011 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

N.B.2. Ładunki i urządzenia wybuchowe – zob. także pozycja ML4 oraz pozycja 1A008 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

Uwagi techniczne

1. Do celów pozycji ML8 przez termin mieszanina rozumie się połączenie dwóch lub większej liczby substancji, z których co najmniej jedna została wymieniona w podpunktach pozycji ML8.

2. Każda substancja wymieniona w podpunktach pozycji ML8 jest objęta niniejszym wykazem, nawet gdy jest ona wykorzystywana w zastosowaniu innym niż wskazane. (np. TAGN jest w przeważającej mierze używany jako materiał wybuchowy, lecz może być także użyty jako paliwo lub utleniacz).

a. »materiały wybuchowe« oraz ich mieszaniny, takie jak:

1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroksan lub 1-tlenek 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazanu) (CAS 97096-78-1);
2. BNCP (nadchloran cis-bis(5-nitrotetraazolato) tetraaminy kobaltu (III)) (CAS 117412-28-9);
3. CL-14 (diaminodinitrobenzofuroksan lub 1-tlenek 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazanu) (CAS 117907-74-1);
4. CL-20 (HNIW lub heksanitroheksaazawurecytan) (CAS 135285-90-4); klatraty CL-20 (zob. także ich »prekursorzy« w podpunkcie ML8.g.3 i ML8.g.4);
5. CP (nadchloran 2-(5-cyjanotetraazolato) pentaaminy kobaltu (III)) (CAS 70247-32-4);
6. DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroetylen, FOX7) (CAS 145250-81-3);
7. DATB (diaminotrinitrobenzen) (CAS 1630-08-6);
8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazyna);
9. DDPO (1-tlenek 2,6-diamino-3,5-dinitropirazyne, PZO) (CAS 194486-77-6);
10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-heksanitrobifenyl lub dipikramid) (CAS 17215-44-0);
11. DNGU (DINGU lub dinitroglukoluryl) (CAS 55510-04-8)
12. furazany, takie jak:
  - a. DAAOF (diaminoazoksyfurazan);
  - b. DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);
13. HMX i jego związki pochodne (zob. także ich »prekursorzy« w podpunkcie ML8.g.5), takie jak:
  - a. HMX (cyklotetrametylenotetranitroamina, oktahydro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazyna, 1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetraza-cyklooktan, oktogen) (CAS 2691-41-0);
  - b. difluoroaminowane analogi HMX;
  - c. K-55(2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabicyklo-[3,3,0]-oktano-3, tetranitrosemiglikouryl lub keto-bicyklo HMX) (CAS 130256-72-3);

▼ M4

14. HNAD (heksanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);
15. HNS (heksanitrostilben) (CAS 20062-22-0);
16. imidazole, takie jak:
  - a. BNNII (oktahydro-2,5-bis(nitroimino)imidazo [4,5-d]imidazol);
  - b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);
  - c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);
  - d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazolo)-2,4-dinitroimidazol);
  - e. PTIA (1-pikrylo-2,4,5-trinitroimidazol);
17. NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometylenohydrazyna);
18. NTO (ONTA lub 3-nitro-1,2,4-triazol-5-on) (CAS 932-64-9);
19. polinitrokubany o ponad czterech grupach nitrowych;
20. PYX (2,6-bis(pikrylamino)-3,5-dinitropyrydyna) (CAS 38082-89-2);
21. RDX i jego pochodne, takie jak:
  - a. RDX (cyklotrimetylenotritroamina, cyklonit; T4, heksahydro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazyna, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triazo-cykloheksan, heksogen) (CAS 121-82-4);
  - b. keto-RDX (K-6 lub 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacykloheksanon) (CAS 115029-35-1);
22. TAGN (azotan triaminoguanidyny) (CAS 4000-16-2);
23. TATB (triaminotritrobenzen) (CAS 3058-38-6) (zob. także jego »prekursory« w podpunkcie ML8.g.7);
24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoroamino) oktahydro-1,5-dinitro-1,5-diazocian);
25. tetrazole, takie jak:
  - a. NTAT (nitrotriazoloaminotetrazol);
  - b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
26. tetryl (trinitrofenylometylonitroamina) (CAS 479-45-8);
27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalina) (CAS 135877-16-6) (zob. także jej »prekursory« w podpunkcie ML8.g.6);
28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetydyna) (CAS 97645-24-4) (zob. także jej »prekursory« w podpunkcie ML8.g.2);
29. TNGU (SORGUYL lub tetranitroglikoluryl) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-pirydazyno[4,5-d]pirydazyna) (CAS 229176-04-9);
31. triazyny, takie jak:
  - a. DNAM (2-tleno-4,6-dinitroamino-s-triazyna) (CAS 19899-80-0);
  - b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-heksahydro-1,3,5-triazyna) (CAS 130400-13-4);

▼ M4

32. triazole, takie jak:
- a. 5-azydo-2-nitrotriazol;
  - b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihydrazyno-1,2,4-triazolodinitramid) (CAS 1614-08-0);
  - c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
  - d. BDNTA ([bis-dinitrotriazolo]amina);
  - e. DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
  - f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
  - g. niestosowany od 2010 r.;
  - h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-3,5-dinitrotriazol);
  - i. PDNT (1-pikrylo-3,5-dinitrotriazol);
  - j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
33. materiały wybuchowe, niewyszczególnione w podpunkcie ML8.a, posiadające którąkolwiek z następujących cech:
- a. prędkość detonacji przekraczająca 8 700 m/s, dla największej gęstości, lub
  - b. ciśnienie detonacji przekraczające 34 GPa (340 kilobarów);
34. organiczne materiały wybuchowe niewyszczególnione w podpunkcie ML8.a, posiadające wszystkie następujące cechy:
- a. wytwarzające ciśnienia detonacji rzędu co najmniej 25 GPa (250 kilobarów), oraz
  - b. utrzymujące stabilność w temperaturach wyższych od lub równych 523 K (250 °C) przez okres 5 minut lub dłuższy;
- b. »materiały miotające«, takie jak:
1. każdy, zaliczany w klasyfikacji Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) do klasy 1.1, stały »materiał miotający«, o teoretycznym czasie trwania impulsu właściwego (w warunkach normalnych) ponad 250 sekund dla mieszanin niezawierających proszków metali lub ponad 270 sekund dla mieszanin zawierających proszek aluminium;
  2. każdy, zaliczany w klasyfikacji ONZ do klasy 1.3, stały »materiał miotający«, o teoretycznym czasie trwania impulsu właściwego (w warunkach normalnych) ponad 230 sekund dla mieszanin niezawierających fluorowców, 250 sekund dla mieszanin nie zawierających proszków metali oraz 266 sekund dla mieszanin zawierających proszki metali;
  3. »materiały miotające« o cieple spalania ponad 1 200 kJ/kg;
  4. »materiały miotające«, utrzymujące w stanie ustalonym szybkość spalania liniowego ponad 38 mm/s w warunkach normalnych (mierzone podczas ciągłego spalania pojedynczej próbki) ciśnienia początkowego 6,89 MPa (68,9 barów) i temperatury 294 K (21 °C);
  5. modyfikowane elastomerami dwuskładnikowe (EMCDB) »materiały miotające« o rozciągliwości, podczas działania maksymalnych naprężeń, przekraczającej 5 % w temperaturze 233 K (-40 °C);
  6. jakiegokolwiek »materiały miotające« zawierające substancje wyszczególnione w podpunkcie ML8.a;
  7. »materiały miotające« niewyszczególnione w innych pozycjach wspólnego wykazu uzbrojenia UE, specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;

▼ **M4**

c. »materiały pirotechniczne«, paliwa, substancje pokrewne oraz ich mieszaniny, w tym:

1. paliwa lotnicze o składzie specjalnie opracowanym do celów wojskowych;

Uwaga: Paliwa lotnicze określone w podpunkcie ML8.c.1 są produktami gotowymi, a nie ich składnikami.

2. glinian (wodorek glinu) (CAS 7784-21-6);

3. węglorowodory; dekarborowodory (CAS 17702-41-9); pentaborowodory (CAS 19624-22-7 oraz 18433-84-6) i ich pochodne;

4. hydrazyna i jej pochodne (zob. także pochodne utleniających hydrazynę w podpunktach ML8.d.8. oraz ML8.d.9.), w tym:

a. hydrazyna (CAS 302-01-2) w stężeniach przekraczających poziom 70 %;

b. monometylohydrazyna (CAS 60-34-4);

c. symetryczna dimetylohydrazyna (CAS 540-73-8);

d. niesymetryczna dimetylohydrazyna (CAS 57-14-7);

Uwaga: Podpunkt ML8.c.4.a nie ma zastosowania do »mieszanin« hydrazynowych opracowanych w celach ochrony przeciwkorozyjnej.

5. paliwa metaliczne w postaciach cząstek sferycznych, rozpylonych, sferoidalnych, płatków lub proszku, wytworzone z materiału składającego się, co najmniej w 99 %, z dowolnej, niżej wymienionej substancji:

a. metale, jak poniżej, i ich mieszaniny:

1. beryl (CAS 7440-41-7) o średnicy cząstek poniżej 60 µm;

2. sproszkowane żelazo (CAS 7439-89-6) o średnicy cząstek 3 µm lub mniejszej, otrzymane drogą redukcji tlenku żelaza z wodorem;

b. mieszaniny, zawierające dowolny z niżej wymienionych składników:

1. cyrkon (CAS 7440-67-7), magnez (CAS 7439-95-4) lub ich stopy, o średnicy cząstek poniżej 60 µm; **lub**

2. paliwa borowowodorowe (CAS 7440-42-8) lub węglorowodorowe (CAS 12069-32-8) o czystości rzędu 85 % lub wyższej i średnicy cząstek poniżej 60 µm;

Uwaga 1 Podpunkt ML8.c.5 ma zastosowanie do środków wybuchowych i paliw niezależnie od tego, czy te metale lub stopy są pokryte glinem, magnezem, cyrkonem lub berylem.

Uwaga 2 Podpunkt ML8.c.5.b ma zastosowanie wyłącznie do paliw metalowych w postaciach cząstek, jeżeli są one mieszane z innymi substancjami, aby utworzyć mieszaninę specjalnie opracowaną do celów wojskowych, np. zawiesiny paliwa ciekłego, paliwa stałe lub mieszaniny pirotechniczne.

Uwaga 3 Podpunkt ML8.c.5.b.2 nie ma zastosowania do boru i węgla czteroboru wzbogaconego borem-10 (o całkowitej zawartości boru-10 większej lub równej 20 %).

▼ **M4**

6. materiały wojskowe zawierające zagęstniki do paliw węglowodorowych specjalnie opracowane do użytku w miotaczach ognia lub amunicji zapalającej, takie jak stearyniany lub palmityniany metali [np. oktal (CAS 637-12-7)] oraz zagęstniki M1, M2 i M3;
  7. nadchlorany, chlorany i chromiany w połączeniu ze sproszkowanym metalem lub innymi komponentami paliw o wysokiej wartości energetycznej;
  8. sferyczny proszek aluminiowy (CAS 7429-90-5) o średnicy cząstek 60 µm lub mniejszej, wytwarzany z materiału o zawartości glinu 99 % lub większej;
  9. podwoderek tytanu (TiH_n) o równoważniku stechiometrycznym n równym od 0,65 do 1,68.
- d. utleniacze oraz ich mieszaniny:
1. ADN (dinitroamid amonowy lub SR 12) (CAS 140456-78-6);
  2. AP (nadchloran amonowy) (CAS 7790-98-9);
  3. związki składające się z fluoru i dowolnego z następujących składników:
    - a. innych fluorowców;
    - b. tlenu; lub
    - c. azotu;

Uwaga 1 Podpunkt ML8.d.3 nie ma zastosowania do trifluorku chloru (CAS 7790-91-2).

Uwaga 2 Podpunkt ML8.d.3 nie ma zastosowania do trifluorku azotu (CAS 7783-54-2) w jego gazowej postaci.
  4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidyna) (CAS 78246-06-7);
  5. HAN (azotan hydroksyloamonu) (CAS 13465-08-2);
  6. HAP (nadchloran hydroksyloamonu) (CAS 15588-62-2);
  7. HNF (hydrazynonitroform) (CAS 20773-28-8);
  8. azotan hydrazyny (CAS 37836-27-4);
  9. nadchloran hydrazyny (CAS 27978-54-7);
  10. płynne utleniacze składające się z inhibitwanego dymiącego na czerwono kwasu azotowego (IRFNA) (CAS 8007-58-7) lub zawierające tę substancję;

Uwaga Podpunkt ML8.d.10 nie ma zastosowania do nieinhibitwanego dymiącego kwasu azotowego.
- e. spoiwa, plastyfikatory, monomery i polimery, takie jak:
1. AMMO (azydometylometyloksyetan i jego polimery) (CAS 90683-29-7) (zob. także ich »prekursory« w podpunkcie ML8.g.1);
  2. BAMO (bis-azydometyloksyetan i jego polimery) (CAS 17607-20-4) (zob. także ich »prekursory« w podpunkcie ML8.g.1);
  3. BDNPA (bis-(2,2-dinitropropylo)acetal)(CAS 5108-69-0);
  4. BDNPF (bis-(2,2-dinitropropylo)formal)(CAS 5917-61-3)
  5. BTTN (butanotriolotriazotan) (CAS 6659-60-5) (zob. także jego »prekursory« w podpunkcie ML8.g.8);

▼ M4

6. energetyczne monomery, plastyfikatory lub polimery, opracowane specjalnie do celów wojskowych i zawierające dowolny z niżej wymienionych składników:
    - a. grupy nitrowe;
    - b. grupy azydowe;
    - c. grupy azotanowe;
    - d. grupy nitrazowe; lub
    - e. grupy difluoroaminowe;
  7. FAMA0 (3-difluoroaminometylo-3-azydometylo oksetan) i jego polimery;
  8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetylo)-formal) (CAS 17003-79-1);
  9. PPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentano-1,5 dioloformal) (CAS 376-90-9);
  10. PPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometylo-3-oksaheptano-1,7-dioloformal);
  11. GAP (polimer azydku glicydu) (CAS 143178-24-9) i jego pochodne;
  12. HTPB (polibutadien zakończony grupą hydroksylową z funkcjonalnością hydroksylu równą lub większą od 2,2 i mniejszą lub równą 2,4, wartością hydroksylową poniżej 0,77 meq/g, lepkością w 30 °C poniżej 47 puazów (CAS 69102-90-5);
  13. alkoholowe grupy funkcyjne poli(epichlorohydryna), o masie cząsteczkowej poniżej 10 000, takie jak:
    - a. poli(epichlorohydrynodiol);
    - b. poli(epichlorohydrynotriol);
  14. NENA-sy (składniki nitratoetylonitroaminy) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 oraz 85954-06-9);
  15. PGN (poli-GLYN, azotan poliglicydyłu lub poli(azotanometylotlenek etylenu)) (CAS 27814-48-8);
  16. poli-NIMMO (poli-azotanometylometyloksyetan lub poli-NMMO (poli-[3-azotanometyl-3-metyloksyetan])) (CAS 84051-81-0);
  17. polinitroortowęglany;
  18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksy]propan lub triswinyloksypropanowy związek addytywny) (CAS 53159-39-0);
- f. »dodatki«, takie jak:
1. zasadowy salicylan miedzi (CAS 62320-94-9);
  2. BHEGA (bis-(2-hydroksyetylo)glikolamid) (CAS 17409-41-5);
  3. BNO (tlenek butadienonitrylu);
  4. pochodne ferrocenu, takie jak:
    - a. butacen (CAS 125856-62-4);
    - b. katocen (2,2-bis-etyloferrocenylopropan) (CAS 37206-42-1);
    - c. ferrocenowe kwasy karboksylowe, w tym:
      - ferrocenowy kwas karboksylowy (CAS 1271-42-7),
      - 1,1' ferrocenowy kwas dikarboksylowy (CAS 1293-87-4);

▼ **M4**

- d. n-butylo-ferrocen (CAS 31904-29-7);
- e. inne addytywne pochodne polimerów ferrocenu;
- 5. betarezorcylan ołowiu (CAS 20936-32-7);
- 6. cytrynian ołowiu (CAS 14450-60-3);
- 7. chelaty ołowiowo-miedziowe beta-rezorcylanu lub salicylanów (CAS 68411-07-4);
- 8. maleinian ołowiu (CAS 19136-34-6);
- 9. salicylan ołowiu (CAS 15748-73-9);
- 10. metacynian ołowiu (CAS 12036-31-6);
- 11. MAPO (tlenek tris-1-(2-metylo)azyrydynylofosfiny) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (tlenek bis-(2-metyloazyrydynylo) 2-(2-hydroksypropanoksy) propyloaminofosfiny); i inne pochodne MAPO;
- 12. metyl BAPO (tlenek fosforu bis-(2-metyloazyrydynylo) metylaminy) (CAS 85068-72-0);
- 13. N-metylo-p-nitroanilina (CAS 100-15-2);
- 14. 3-nitroaza-1,5-pentano diizocyjanian (CAS 7406-61-9);
- 15. organiczno-metaliczne czynniki sprzęgające, takie jak:
  - a. neopentylodialcylodkisy, tri(dioctyl)-fosforanotytanian (CAS 103850-22-2); znany także jako tytan IV, 2,2[bis-2-propenolatometyl, butanolato, tris(dioctyl)-fosforan] (CAS 110438-25-0); lub LICA 12 (CAS 103850-22-2);
  - b. tytan IV, [(2-propenolato-1)metylo, n-propanolatometyl] butanolato-1, tris(dioctyl) pirofosforan lub KR3538;
  - c. tytan IV, [(2-propenolato-1)metylo, n-propanolatometyl] butanolato-1, tris(dioctyl) fosforan;
- 16. tlenek policyjanodifluoroaminoetyleny;
- 17. wielofunkcyjne amidy azyrydyny o rdzeniowych strukturach izoftalowych, trimesycznych (BITA lub trimetamid butylenoiminy), izocyjanorowych lub trimetyloaldyformowych oraz 2-metylowych lub 2-etylowych podstawnikach w pierścieniu azyrydynowym;
- 18. propylenoimina, 2-metyloazyrydyna (CAS 75-55-8);
- 19. bardzo drobny tlenek żelaza (Fe_2O_3) (CAS 1317-60-8) o powierzchni właściwej większej niż $250 \text{ m}^2/\text{g}$ oraz przeciętnej wielkości cząstek $3,0 \text{ nm}$ lub mniejszej;
- 20. TEPAN (tetraetylenopentaaminoakrylonitryl) (CAS 68412-45-3); cyjanoetylowana poliamina i jej sole;
- 21. TEPANOL (tetraetylenopentaaminoakrylonitryloglicydol) (CAS 68412-46-4); cyjanoetylowana poliamina z podstawnikiem glicydolowym i jej sole;
- 22. TPB (trifenylbismut) (CAS 603-33-8);
- g. »prekursory«, takie jak:

Nb. W podpunkcie ML8.g występują odnośniki do określonych »materiałów wysokoenergetycznych« wytwarzanych z poniższych substancji.

▼ **M4**

1. BCMO (bis-chlorometyloksyetan) (CAS 142173-26-0) (zob. także podpunkty ML8.e.1 oraz e.2);
2. sól dinitroazetyldyno-t-butylu (CAS 125735-38-8) (zob. także podpunkt ML8.a.28);
3. HBIW (heksabenzylheksaazaizowurecytan) (CAS 124782-15-6) (zob. także podpunkt ML8.a.4);
4. TAIW (tetraacetylodibenzylheksaazaizowurecytan) (zob. także podpunkt ML8.a.4) (CAS 182763-60-6);
5. TAT (1,3,5,7-tetraacetylo-1,3,5,7-tetraazacyklooktan) (CAS 41378-98-7) (zob. także podpunkt ML8.a.13);
6. 1,4,5,8-tetraazadekalina (CAS 5409-42-7) (zob. także podpunkt ML8.a.27);
7. 1,3,5-trichlorobenzen (CAS 108-70-3) (zob. także podpunkt ML8.a.23);
8. 1,2,4-trihydroksybutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6) (zob. także podpunkt ML8.e.5).

Uwaga 1 Pozycja ML8 nie ma zastosowania do następujących substancji, jeżeli nie są one połączone ani zmieszane z »materiami wysokoenergetycznymi« określonymi w podpunkcie ML8.a lub sproszkowanymi metalami określonymi w podpunkcie ML8.c:

- a. pikrynian amonu (CAS 131-74-8);
- b. czarny proch;
- c. heksanitrodifenyloamina (CAS 131-73-7);
- d. difluoroamina (CAS 10405-27-3);
- e. nitroskrobia (CAS 9056-38-6);
- f. azotan potasu (CAS 7757-79-1);
- g. tetranitronaftalen;
- h. trinitroanizol;
- i. trinitronaftalen;
- j. trinitroksylen;
- k. N-pyrrolidynon; 1-metylo-2-pyrrolidynon (CAS 872-50-4);
- l. maleinian dioktylu (CAS 142-16-5);
- m. akrylat etyloheksylu (CAS 103-11-7);
- n. trietyloaluminium (TEA) (CAS 97-93-8), trimetyloaluminium (TMA) (CAS 75-24-1) i inne, piroforyczne alkile metali oraz aryle litu, sodu, magnezu, cynku i boru;
- o. nitroceluloza (CAS 9004-70-0);
- p. nitrogliceryna (lub azotan glicerolu, trinitrogliceryna) (NG) (CAS 55-63-0);
- q. 2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);
- r. diazotan etylenodiaminy (EDDN) (CAS 20829-66-7);
- s. tetraazotan pentaerytolu (PETN) (CAS 78-11-5);

▼ **M4**

- t. *azydek ołowiu (CAS 13424-46-9), normalny styfni-
nian ołowiu (CAS 15245-44-0) i zasadowy styfni-
nian ołowiu (CAS 12403-82-6) oraz pierwotne
środki wybuchowe lub masy zapłonowe zawierające
azydki lub kompleksy azydkowe;*
- u. *azotan glikolu trietylenowego (TEGDN) (CAS 111-
22-8);*
- v. *2,4,6-trinitrorezorcyna (kwas styfniowy) (CAS 82-
71-3);*
- w. *mocznik dietylodifenylu (CAS 85-98-3); mocznik
dimetylodifenylu (CAS 611-92-7); mocznik metylo-
etylodifenylu (centrality);*
- x. *mocznik N,N-difenylu (niesymetryczny mocznik dife-
nylowy) (CAS 603-54-3);*
- y. *mocznik metylo-N,N-difenylu (niesymetryczny dife-
nylomocznik metylu) (CAS 13114-72-2);*
- z. *mocznik etylo-N,N-difenylu (niesymetryczny difeny-
lomocznik etylu) (CAS 64544-71-4);*
- aa. *2-nitrodifenyloamina (2-NDPA)(CAS 119-75-5);*
- bb. *4-nitrodifenyloamina (4-NDPA) (CAS 836-30-6);*
- cc. *2,2-dinitropropanol (CAS 918-52-5);*
- dd. *nitroguanidyna (CAS 556-88-7) (zob. także pozycja
1C011.d w wykazie towarów podwójnego zastoso-
wania UE).*

Uwaga 2 *Pozycja ML8 nie ma zastosowania do nadchloranu amonowego (ML8.d.2) oraz NTO (ML8.a.18) w postaciach i formułach opracowanych specjalnie do zastosowań cywilnych w generatorach gazu i spełniających wszystkie z poniższych kryteriów:*

- a. *zestawione lub zmieszane przy użyciu nieaktywnych termoutwardzalnych spoiw lub plastyfikatorów;*
- b. *zawierające maksymalnie 80 % nadchloranu amonowego (ML8.d.2.) w masie materiału aktywnego;*
- c. *zawierające 4 g lub mniej NTO (ML8.a.18); oraz*
- d. *mające masę indywidualną mniejszą niż 250 g.*

ML9

Wojenne jednostki pływające (nawodne lub podwodne), specjalny sprzęt morski, wyposażenie, elementy składowe i inne nawodne jednostki pływające, takie jak:

Nb. *Sprzęt naprowadzania i nawigacji – zob. pozycja ML11.*

- a. *jednostki pływające i elementy składowe, takie jak:*
  - 1. *jednostki (nawodne lub podwodne) specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych, bez względu na aktualny stan techniczny lub zdolności do działania oraz bez względu na posiadanie systemów przenoszenia broni i opancerzenia, kadłuby oraz części kadłubów dla takich jednostek pływających oraz elementy składowe do nich specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;*

▼ M4

2. nawodne jednostki pływające, inne niż wyszczególnione w pozycji ML9.a.1, posiadające przyczepione lub zintegrowane którekolwiek z niżej wymienionych:

a. broń automatyczną o kalibrze 12,7 mm lub większym wyszczególnioną w pozycji ML1 lub broń wyszczególnioną w pozycjach ML2, ML4, ML12 lub ML19, lub »uchwyty mocujące« lub inne mocowania dla takiej broni;

Uwaga techniczna

»Uchwyty mocujące« odnoszą się do uchwytów broni lub strukturalnego wzmocnienia do celów zainstalowania broni.

b. systemy kierowania ogniem wyszczególnione w pozycji ML5;

c. posiadające wszystkie poniższe cechy:

1. »ochrona chemiczna, biologiczna, radiologiczna i jądrowa« (CBRN); oraz

2. »system spryskiwania lub zmywania« zaprojektowany do celów dekontaminacji; lub

Uwagi techniczne

1. »ochrona CBRN« jest ograniczoną powierzchnią wewnętrzną posiadającą cechy, takie jak utrzymywanie zwiększonego ciśnienia, izolacja systemów wentylacyjnych, ograniczone otwory wentylacyjne z filtrami CBRN i ograniczone punkty dostępu personelu obejmujące śluzy powietrzne.

2. »system spryskiwania lub zmywania« jest systemem spryskiwania wodą morską zdolnym do równoczesnego namoczenia nadbudowy zewnętrznej i pokładów jednostki pływającej.

d. aktywne systemy przeciwdziałania broni wyszczególnione w pozycjach ML4.b, ML5.c lub ML11.a i posiadające którąkolwiek z poniższych cech:

1. »ochrona CBRN«;

2. kadłub i nadbudowa, specjalnie zaprojektowane dla zmniejszenia przekroju czynnego na odbicie promieniowania radarowego;

3. urządzenia redukujące ślad termiczny (np. system chłodzenia gazów spalinowych), oprócz urządzeń specjalnie zaprojektowanych do zwiększenia całkowitej efektywności elektrowni lub do zmniejszenia wpływu na środowisko naturalne; lub

4. system odmagnesowywania zaprojektowany, by zredukować całkowity ślad magnetyczny jednostki pływającej;

b. silniki i systemy napędu, specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych i elementy składowe do nich specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, takie jak:

1. silniki wysokoprężne specjalnie zaprojektowane dla okrętów podwodnych i charakteryzujące się wszystkimi niżej wymienionymi cechami:

a. moc 1,12 MW (1 500 KM) lub większa; oraz

b. prędkość obrotowa 700 obr./min lub większa;

2. silniki elektryczne specjalnie zaprojektowane dla okrętów podwodnych i charakteryzujące się wszystkimi niżej wymienionymi cechami:

a. moc ponad 0,75 MW (1 000 KM);

b. szybka odwracalność kierunku obrotów;

▼ M4

- c. chłodzenie cieczą; oraz
- d. hermetyczna obudowa w wykonaniu morskim;
- 3. niemagnetyczne silniki wysokoprężne charakteryzujące się wszystkimi niżej wymienionymi cechami:
  - a. moc wyjściowa 37,3 kW (50 KM) lub większa; oraz
  - b. zawartość niemagnetyczna ponad 75 % masy całkowitej;
- 4. »niezależne od powietrza systemy napędu« (AIP) zaprojektowane specjalnie dla okrętów podwodnych;

Uwaga techniczna

»Napęd niezależny od powietrza (AIP)« pozwala, aby w pełni zanurzony okręt podwodny mógł ze swojego systemu napędu korzystać dłużej bez dostępu do tlenu atmosferycznego, niż normalnie pozwalałyby na to akumulatory. Do celów podpunktu ML9.b.4, AIP nie obejmuje energii jądrowej;

- c. podwodne urządzenia wykrywające specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, ich sprzęt sterujący oraz ich elementy składowe specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;
- d. sieci przeciw okrętom podwodnym i sieci przeciw torpedom specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;
- e. niestosowany od roku 2003;
- f. przepusty kadłubowe i złącza specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, umożliwiające współdziałanie ze sprzętem znajdującym się na zewnątrz jednostki pływającej oraz ich elementy składowe specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;

Uwaga *Podpunkt ML9.f obejmuje złącza jedнопrzewodowe, wieloprzewodowe, koncentryczne i falowodowe dla jednostek pływających oraz przepusty kadłubowe dla jednostek pływających, przy czym obydwie te rodzaje urządzeń są zabezpieczone przed przeciekami z zewnątrz i są w stanie utrzymać wymagane parametry na głębokościach przekraczających 100 m; oraz światłowodowe łączniki i optyczne przepusty kadłubowe, specjalnie zaprojektowane do przesyłania wiązki »laserowej« niezależnie od głębokości. Podpunkt ML9.f nie ma zastosowania do przepustów do normalnych wałów napędowych i przepustów kadłubowych do hydrodynamicznych drążków sterowniczych.*

- g. łożyska cichobieżne, elementy składowe do nich oraz wyposażenie zawierające te łożyska, specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych, posiadające którąkolwiek z poniższych cech:
  - 1. zawieszenie gazowe lub magnetyczne;
  - 2. układy regulacji sygnatury aktywnej; lub
  - 3. układy wyciszania drgań.

ML10

»Statki powietrzne«, »statki powietrzne lżejsze od powietrza«, bezzałogowe pojazdy powietrzne (»UAV«), silniki i sprzęt do »statków powietrznych«, pokrewne wyposażenie i elementy składowe, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych, takie jak:

Nb. *Sprzęt naprowadzania i nawigacji – zob. pozycja ML11.*

▼ M4

- a. załogowe »statki powietrzne« i »statki powietrzne lżejsze od powietrza« oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe;
- b. nie są w użyciu od roku 2011;
- c. bezzałogowe statki powietrzne oraz sprzęt pokrewny oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe, takie jak:
  - 1. bezzałogowe pojazdy powietrzne (UAV), zdalnie sterowane pojazdy powietrzne (RPV), autonomiczne programowalne pojazdy powietrzne oraz bezzałogowe »statki powietrzne lżejsze od powietrza«;
  - 2. wyrzutnie, sprzęt ratowniczy oraz wyposażenie naziemne;
  - 3. sprzęt przeznaczony do dowodzenia lub sterowania;
- d. silniki lotnicze odrzutowe i specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe;
- e. sprzęt lotniczy do tankowania w powietrzu specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do któregoś z poniższych oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe:
  - 1. »statki powietrzne« określone w podpunkcie ML10.a; lub
  - 2. bezzałogowe statki powietrzne określone w podpunkcie ML10.c.;
- f. sprzęt naziemny, zaprojektowany specjalnie dla statków powietrznych, określonych w podpunkcie ML10.a lub do silników lotniczych określonych w podpunkcie ML10.d.;

Uwaga techniczna

»Sprzęt naziemny« obejmuje wyposażenie do uzupełniania pod ciśnieniem paliwa w powietrzu oraz sprzęt zaprojektowany do ułatwiania operacji na obszarach ograniczonych.

- g. sprzęt ratowniczy dla załóg lotniczych, sprzęt bezpieczeństwa dla załóg lotniczych i inne urządzenia ewakuacyjne nieokreślone w podpunkcie ML10.a, zaprojektowane dla »statków powietrznych« określonych w podpunkcie ML10.a.;

Uwaga *Podpunkt ML10.g nie obejmuje kontrolą hełmów lotniczych, które nie zawierają sprzętu określonego we wspólnym wykazie uzbrojenia UE ani urządzeń umożliwiających jego montaż.*

Nb. *W odniesieniu do hełmów zob. również podpunkt ML13.c.*

- h. spadochrony, paralołotnie i sprzęt pokrewny oraz elementy składowe specjalnie do nich zaprojektowane:
  - 1. spadochrony nieokreślone w innych pozycjach wspólnego wykazu uzbrojenia UE;
  - 2. paralołotnie;
  - 3. sprzęt specjalnie zaprojektowany do skoków z dużej wysokości (np. kombinezony, hełmy ochronne, systemy oddychania, sprzęt nawigacyjny);
- i. sterowane urządzenia otwierające lub automatyczne systemy pilotujące przeznaczone do ładunków zrzucanych na spadochronach.

Uwaga 1 *Podpunkt ML10.a nie ma zastosowania do »statków powietrznych« lub »statków powietrznych lżejszych od powietrza« lub wariantów tych »statków powietrznych« specjalnie zaprojektowanych do celów wojskowych, które charakteryzują się wszystkimi niżej wymienionymi cechami:*

▼ **M4**

- a. nie są bojowymi statkami powietrznymi;
- b. nie są skonfigurowane do celów wojskowych i nie są wyposażone w sprzęt specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany do celów wojskowych; oraz
- c. są dopuszczone do użytku cywilnego przez władze lotnictwa cywilnego w danym państwie członkowskim UE lub w państwie uczestniczącym w porozumieniu z Wassenaar.

Uwaga 2 Podpunkt ML10.d nie ma zastosowania do:

- a. silników lotniczych zaprojektowanych lub zmodyfikowanych do celów wojskowych, które zostały dopuszczone przez władze lotnictwa cywilnego w danym państwie członkowskim UE lub w państwie uczestniczącym w porozumieniu z Wassenaar do użytkowania w »cywilnych statkach powietrznych«, lub specjalnie zaprojektowanych dla nich elementów składowych;
- b. silników tłokowych lub specjalnie zaprojektowanych do nich elementów składowych, z wyjątkiem specjalnie zaprojektowanych dla bezzałogowych pojazdów powietrznych (UAV).

Uwaga 3 Do celów podpunktów ML10.a oraz ML10.d pojęcie specjalnie zaprojektowanych elementów składowych i sprzętu pokrewnego dla niewojskowych »statków powietrznych« lub silników lotniczych zmodyfikowanych do celów wojskowych ma zastosowanie tylko do tych wojskowych elementów składowych i sprzętu pokrewnego, które są wymagane w celu modyfikacji do celów wojskowych.

Uwaga 4 Do celów podpunktu ML10.a zastosowania wojskowe obejmują: walkę, zwiad wojskowy, szturm, szkolenie wojskowe, wsparcie logistyczne oraz transport i zrzut z powietrza żołnierzy lub sprzętu wojskowego.

Uwaga 5 Podpunkt ML10.a nie ma zastosowania do »statków powietrznych« spełniających wszystkie z poniższych kryteriów:

- a. zostały wyprodukowane po raz pierwszy przed rokiem 1946;
- b. w ich skład nie wchodzi elementy wyszczególnione we wspólnych wykazach uzbrojenia UE, z wyłączeniem przypadków, w których elementy te są wymagane, aby spełnić normy bezpieczeństwa lub zdolności do lotu obowiązujące w danym państwie członkowskim UE lub w państwie uczestniczącym w porozumieniu z Wassenaar; oraz
- c. w ich skład nie wchodzi broń wyszczególniona we wspólnych wykazach uzbrojenia UE, chyba że broń taka jest niezdatna do użytku i nie można jej przywrócić do stanu użytecznego.

ML11 **Sprzęt elektroniczny, »statki kosmiczne« i elementy składowe, które nie zostały określone w innych punktach wspólnego wykazu uzbrojenia UE, wymieniony poniżej:**

- a. sprzęt elektroniczny specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe;

Uwaga Podpunkt ML11.a obejmuje:

- a. sprzęt przeciwdziałania i antyprzeciwdziałania elektronicznego (tj. urządzenia zaprojektowane do wprowadzania obcych lub mylących sygnałów do odbiorników stacji radiolokacyjnych i łączności radiowej lub w inny sposób utrudniające odbiór, działanie lub zmniejszające efektywność odbiorników elektronicznych przeciwnika wraz z urządzeniami przeciwdziałającymi), łącznie z urządzeniami zakłócającymi i przeciwdziałającymi zakłóceniom;

▼ **M4**

- b. lampy generacyjne o zmiennej częstotliwości;
- c. systemy elektroniczne lub sprzęt zaprojektowany do obserwacji i monitorowania widma elektromagnetycznego w celach rozpoznania wojskowego lub bezpieczeństwa oraz w celu przeciwdziałania takiemu rozpoznaniu i monitorowaniu;
- d. podwodne środki przeciwdziałania, łącznie z zakłócaniem akustycznym i magnetycznym oraz pozorowaniem; urządzenia zaprojektowane do wprowadzania obcych lub mylących sygnałów do odbiorników sonarowych;
- e. sprzęt do zabezpieczenia przetwarzania danych, sprzęt do zabezpieczania danych oraz sprzęt do zabezpieczania linii transmisyjnych i sygnalizacyjnych z wykorzystaniem procesu szyfrowania;
- f. sprzęt do identyfikacji, rozpoznawania, ładowania kluczy kodowych oraz zarządzania kluczami, sprzęt do produkcji i dystrybucji;
- g. sprzęt naprowadzania i nawigacji;
- h. troposferyczny sprzęt cyfrowy łącznościowo-transmisyjny;
- i. demodulatory cyfrowe zaprojektowane specjalnie do celów wywiadu sygnałowego;
- j. »zautomatyzowane systemy dowodzenia i kierowania«.

Nb. »Oprogramowanie« związane z wojskowymi radiostacjami programowalnymi – zob. pozycja ML21.

- b. sprzęt do zakłócania globalnego nawigacyjnego systemu satelitarnego (GNSS) oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe;
- c. »statki kosmiczne« specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych oraz elementy składowe »statków kosmicznych« specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych.

ML12

Systemy broni opartej na energii kinetycznej dużych prędkości oraz pokrewny sprzęt, oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe, takie jak:

- a. systemy broni opartej na energii kinetycznej, specjalnie zaprojektowane do niszczenia celu lub zmuszenia go do zaprzestania wykonywanej misji;
- b. specjalnie zaprojektowane obiekty do testowania i oceny, modele testowe, łącznie z instrumentami diagnostycznymi i celami, przeznaczone do dynamicznego testowania pocisków i systemów broni wykorzystujących energię kinetyczną.

Nb. Systemy broni wykorzystujące amunicję podkalibrową lub działające na zasadzie wyłącznie chemicznego napędu i stosowana do nich amunicja – zob. pozycje od ML1 do ML4.

Uwaga 1 Pozycja ML12 obejmuje następujące przedmioty, o ile są one specjalnie zaprojektowane do użytkowania w systemach broni opartych na wykorzystaniu energii kinetycznej:

- a. systemy wyrzutni o zdolności przyspieszania mas większych niż 0,1 g do prędkości przekraczających 1,6 km/s przy pojedynczym lub seryjnym trybie prowadzenia ognia;
- b. urządzenia do wytwarzania mocy pierwotnej, osłony elektrycznej, przechowywania energii, przełączania, przetwarzania mocy lub przechowywania i dystrybucji paliwa; oraz elektryczne interfejsy pomiędzy źródłem zasilania, działem i elektrycznymi napędami wieżyczki;

▼ **M4**

c. systemy wykrywania i śledzenia celu, kierowania ogniem lub oceny wyników zwalczania celu;

d. głowice samonaprowadzające, systemy napędu oraz kierowania (przyspieszeń bocznych) dla pocisków.

Uwaga 2 Pozycja ML12 ma zastosowanie do systemów broni wykorzystujących którykolwiek z niżej wymienionych systemów napędowych:

a. elektromagnetyczny;

b. elektrotermiczny;

c. plazmowy;

d. lekki gaz; lub

e. chemiczny (gdy jest stosowany w połączeniu z dowolnym z wyżej wymienionych systemów).

ML13

Sprzęt opancerzony lub ochronny, także konstrukcje oraz ich elementy składowe, takie jak:

a. płyty opancerzone posiadające którąkolwiek z następujących cech:

1. wyprodukowane według norm lub wymagań wojskowych; lub

2. odpowiednie do celów wojskowych;

N.B. Panczerze osobiste – zob. ML13.d.2.

b. konstrukcje z materiałów metalowych lub niemetalowych lub ich kombinacji, specjalnie zaprojektowane do zapewnienia ochrony balistycznej dla systemów wojskowych oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe;

c. hełmy wyprodukowane według norm lub wymagań wojskowych albo porównywalnych norm krajowych oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe (tj. czerep, podpinka i wkładki wyściełające);

d. panczerze osobiste lub odzież ochronna i ich elementy składowe, takie jak:

1. miękkie panczerze osobiste lub odzież ochronna, wyprodukowane zgodnie z normami lub wymaganiami wojskowymi albo normami lub wymaganiami równoważnymi oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe;

Uwaga Do celów podpunktu ML13.d.1 normy lub wymagania wojskowe obejmują przynajmniej wymagania dotyczące ochrony przed fragmentacją

2. twarde płyty opancerzone do panczerzy osobistych dające ochronę balistyczną na poziomie III lub wyższą (NIJ 0101.06, lipiec 2008) lub odpowiedniki krajowe.

Uwaga 1 Podpunkt ML13.b obejmuje materiały specjalnie zaprojektowane do tworzenia wybuchowego opancerzenia reaktywnego lub budowy schronów wojskowych.

Uwaga 2 Podpunkt ML13.c nie ma zastosowania do konwencjonalnych hełmów stalowych niewyposażonych w żadnego typu akcesoria ani niezmodyfikowanych czy zaprojektowanych do zamontowania takich urządzeń.

Uwaga 3 Podpunkty ML13.c i ML13.d nie mają zastosowania do hełmów, panczerzy osobistych lub odzieży ochronnej, towarzyszących użytkownikom, w celu ich ochrony osobistej.

▼ **M4**

Uwaga 4 Spośród hełmów specjalnie zaprojektowanych dla służb saperkich tylko hełmy specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych są określone w pozycji ML13.

Nb. 1 Zob. także pozycja 1A005 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

Nb. 2 Co do »materiałów włóknistych lub włókienkowych« używanych do wytwarzania pancerzy osobistych i hełmów — zob. pozycja 1C010 w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

ML14

»Sprzęt specjalistyczny do szkolenia wojskowego« lub dla symulacji scenariuszy wojskowych, symulatory specjalnie zaprojektowane do treningu użytkownika jakiegokolwiek uzbrojenia wymienionego w pozycjach ML1 lub ML2 oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe i akcesoria.

Uwaga techniczna

Określenie »specjalistyczny sprzęt dla szkolenia wojskowego« obejmuje wojskowe wersje trenażerów działań zaczepnych, szkolenia kontrolerów ruchu lotniczego, trenażery celów radiolokacyjnych, imitatory celów radiolokacyjnych, urządzenia treningowe dla działonowych, trenażery zwalczania celów podwodnych, trenażery lotu (łącznie z wirówkami do szkolenia pilotów lub astronautów), trenażery do szkolenia obsługi stacji radiolokacyjnych, trenażery lotów wg przyrządów, trenażery do szkolenia nawigatorów, trenażery do szkolenia obsługi wyrzutni raketowych, wyposażenie celów, »statki powietrzne« zdalnie sterowane, symulatory uzbrojenia, symulatory bezałogowych »statków powietrznych«, ruchome jednostki szkoleniowe oraz sprzęt treningowy dla wojskowych działań lądowych.

Uwaga 1 Pozycja ML14 obejmuje systemy generowania obrazów i interakcyjne systemy środowiskowe dla symulatorów specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych.

Uwaga 2 Pozycja ML14 nie ma zastosowania do sprzętu specjalnie zaprojektowanego do treningu użytkownika broni łowieckiej lub sportowej.

ML15

Następujący sprzęt do zobrazowywania lub przeciwdziałania, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe i akcesoria, w tym:

- a. urządzenia do rejestracji i obróbki obrazu;
- b. aparaty fotograficzne i kamery, sprzęt fotograficzny i do obróbki filmów;
- c. sprzęt wzmacniający obraz;
- d. sprzęt do zobrazowywania termicznego lub podczerwonego;
- e. sprzęt do zobrazowywania sygnałów pochodzących z czujników radiolokacyjnych;
- f. sprzęt przeciwdziałania i antyprzeciwdziałania sprzętowi określonymu w podpunktach od ML15.a do ML15.e.

Uwaga Podpunkt ML15.f obejmuje sprzęt zaprojektowany do ograniczania działania lub zmniejszania skuteczności wojskowych systemów zobrazowywania lub minimalizowania efektów ograniczających.

Uwaga 1 W pozycji ML15 określenie specjalnie zaprojektowane elementy składowe obejmuje następujące pozycje, gdy są one specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych:

▼ **M4**

- a. lampy przetwarzające obraz w podczerwieni;
- b. lampy, wzmacniacze obrazu (inne niż pierwszej generacji);
- c. płytki mikrokanalikowe;
- d. lampy do kamer telewizyjnych, pracujące przy niskim poziomie oświetlenia;
- e. matryce detektorowe (łącznie z układami elektronicznych połączeń wewnętrznych lub systemami odczytu);
- f. piroelektryczne lampy do kamer telewizyjnych;
- g. systemy chłodzące do systemów obrazowania;
- h. elektrycznie zwalniane migawki fotochromowe lub elektrooptyczne, o czasie migawki mniejszym niż 100 μ s, z wyjątkiem migawek stanowiących niezbędny element kamery dużej prędkości;
- i. światłowodowe inwertery obrazu;
- j. złożone fotokatody półprzewodnikowe.

Uwaga 2 Pozycja ML15 nie ma zastosowania do »lamp wzmacniaczy obrazu pierwszej generacji« lub sprzętu specjalnie zaprojektowanego do stosowania w nim »lamp wzmacniaczy obrazu pierwszej generacji«.

Nb. Klasyfikacja celowników wykorzystujących »lampy wzmacniaczy obrazu pierwszej generacji« – zob. pozycja ML1, ML2 oraz podpunkt ML5.a.

Nb. Zob. także pozycje 6A002.a.2 oraz 6A002.b w wykazie towarów podwójnego zastosowania UE.

ML16 **Odkuwki, odlewy i inne półfabrykaty, które zostały specjalnie zaprojektowane dla obiektów określonych w pozycjach od ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 lub ML19.**

Uwaga Pozycja ML16 odnosi się do półfabrykatów, w przypadku gdy są one możliwe do zidentyfikowania na podstawie składu materiału, geometrii lub funkcji.

ML17 **Różnorodny sprzęt, materiały i »biblioteki« wymienione poniżej oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe:**

- a. niezależne aparaty do nurkowania i pływania pod wodą, takie jak:
  1. aparaty działające w obiegu zamkniętym lub częściowo zamkniętym (oddychanie powietrzem regenerowanym) specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych (tj. specjalnie zaprojektowane w celu uzyskania własności antymagnetycznych);
  2. specjalnie zaprojektowane elementy składowe stosowane przy konwersji aparatu z obiegiem otwartym do celów wojskowych;
  3. artykuły zaprojektowane wyłącznie w celach wojskowych do wykorzystania z niezależnym aparatem do nurkowania lub pływania pod wodą;
- b. sprzęt budowlany specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych;
- c. osprzęt, powłoki i techniki maskowania specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;

▼ M4

- d. polowy sprzęt inżynierski, specjalnie zaprojektowany do wykorzystania w strefie działań bojowych;
- e. »roboty«, urządzenia do sterowania »robotami« oraz »manipulatory«, posiadające którąkolwiek z niżej wymienionych cech:
  1. specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;
  2. wykorzystujące środki zabezpieczenia przewodów hydraulicznych przed uszkodzeniem spowodowanym czynnikami zewnętrznymi, jak odłamki balistyczne (np. poprzez wykorzystanie przewodów samouszczelniających się) oraz zaprojektowane do użytkowania płynów hydraulicznych o punkcie zapłonu powyżej 839 K (566 °C); lub
  3. specjalnie zaprojektowane lub przystosowane do pracy w warunkach impulsów elektromagnetycznych (EMP);

Uwaga techniczna

Impuls elektromagnetyczny nie odnosi się do niezamierzonych zakłóceń wywołanych promieniowaniem elektromagnetycznym pobliskiego sprzętu (np. maszyn, urządzeń lub elektroniki) lub wylądowaniem.

- f. »biblioteki« (parametryczne techniczne bazy danych), specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych dotyczące sprzętu określonego we wspólnym wykazie uzbrojenia UE;
- g. sprzęt do generowania energii jądrowej lub sprzęt napędzający, łącznie z »reaktorami jądrowymi«, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych oraz elementy składowe do niego specjalnie zaprojektowane lub »zmodyfikowane« do celów wojskowych;
- h. sprzęt lub materiał pokryty lub poddany obróbce w celu zamaskowania, specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, różny od określonego w innych pozycjach wspólnego wykazu uzbrojenia UE;
- i. symulatory specjalnie zaprojektowane dla wojskowych »reaktorów jądrowych«.
- j. mobilne warsztaty remontowe specjalnie zaprojektowane lub »zmodyfikowane« do obsługi sprzętu wojskowego;
- k. generatory polowe specjalnie zaprojektowane lub »zmodyfikowane« do celów wojskowych;
- l. kontenery specjalnie zaprojektowane lub »zmodyfikowane« do celów wojskowych;
- m. promy, różne od określonych w innych pozycjach wspólnego wykazu uzbrojenia UE, mosty oraz pontony specjalnie zaprojektowane do celów wojskowych;
- n. modele testowe specjalnie zaprojektowane dla »rozwoju« produktów określonych w pozycjach ML4, ML6, ML9 lub ML10;
- o. sprzęt chroniący przed oddziaływaniem promieniowania laserowego (np. oczy i czujniki) specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych;
- p. »ogniwa paliwowe« różne od określonych w innych pozycjach wspólnego wykazu uzbrojenia UE, specjalnie zaprojektowane lub »zmodyfikowane« do celów wojskowych.

▼ **M4**Uwagi techniczne

1. Do celów pozycji ML17 określenie »biblioteka« (parametryczna techniczna baza danych) oznacza zbiór informacji technicznych o charakterze wojskowym, którego wykorzystanie może poprawić wyniki osiągane przez wojskowe systemy lub sprzęt.
2. Do celów pozycji ML17 określenie »zmodyfikowany« oznacza jakiegokolwiek strukturalne, elektryczne, mechaniczne lub inne zmiany zapewniające wyrobom cywilnym, posiadającym możliwości przystosowawcze, stanie się równoważnymi do wyrobów specjalnie zaprojektowanych do celów wojskowych.

ML18

Następujące rodzaje sprzętu i elementów składowych do produkcji:

- a. specjalnie zaprojektowany lub zmodyfikowany sprzęt produkcyjny do »produkcji« wyrobów określonych we wspólnym wykazie uzbrojenia UE oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe;
- b. specjalnie zaprojektowane obiekty do prowadzenia badań środowiskowych oraz specjalnie zaprojektowany do nich sprzęt wykorzystywany do celów certyfikacji, kwalifikacji lub badania produktów określonych we wspólnym wykazie uzbrojenia UE.

Uwaga techniczna

Do celów pozycji ML18 termin »produkcja« obejmuje projektowanie, analizy, wytwarzanie, badania i kontrolę jakości.

Uwaga Podpunkty ML18.a oraz ML18.b obejmują następujący sprzęt:

- a. aparaty nitracyjne o działaniu ciągłym;
- b. aparaty wirówkowe do badań lub sprzęt charakteryzujący się którąkolwiek z poniższych cech:
  1. napęd silnikiem lub silnikami o całkowitej mocy znamionowej przekraczającej 298 kW (400 KM);
  2. zdolność do uniesienia ładunku o masie 113 kg lub większej; lub
  3. zdolność do osiągnięcia przyspieszenia wirowego 8 g lub większego przy ładunku o masie 91 kg lub większej;
- c. prasy odwadniające;
- d. wylączarki ślimakowe, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do wylączania wojskowych środków wybuchowych;
- e. maszyny tnące do przycinania nadwyżki środków miotających;
- f. bębny do oczyszczarek o średnicy 1,85 m lub większej, o ładowności produktu powyżej 227 kg;
- g. mieszalniki do stałych środków miotających;
- h. młyny do kruszenia lub mielenia składników wojskowych środków wybuchowych, wykorzystujące energię cieczy;
- i. sprzęt zapewniający jednocześnie sferyczny kształt i jednakową średnicę cząstek sproszkowanego metalu, wyszczególnionego w podpunkcie ML8.c.8;
- j. konwertery prądu konwekcyjnego przeznaczone do konwersji materiałów wyszczególnionych w podpunkcie ML8.c.3.

▼ **M4**

ML19

Systemy broni o ukierunkowanej energii (*Directed Energy Weapon* – DEW), sprzęt pokrewny lub przeciwdziałania, modele badawcze wymienione poniżej oraz specjalnie zaprojektowane do nich elementy składowe, w tym:

- a. systemy »laserowe« specjalnie zaprojektowane do niszczenia celu lub zmuszenia go do przerwania wykonywanego zadania;
- b. systemy oparte na zasadzie wiązki cząstek, zdolne do niszczenia celu lub zmuszenia go do przerwania wykonywanego zadania;
- c. systemy wykorzystujące pasma częstotliwości radiowych dużej mocy (*Radio Frequency* – RF), zdolne do niszczenia celu lub zmuszenia go do przerwania wykonywanego zadania;
- d. sprzęt specjalnie zaprojektowany do wykrywania, identyfikacji lub obrony przed systemami określonymi w podpunktach od ML19.a do ML19.c;
- e. fizyczne modele testowe dla systemów, sprzętu i elementów składowych określonych w pozycji ML19;
- f. systemy »laserowe«, zaprojektowane specjalnie w celu trwałego oślepienia nieuzbrojonego oka, tj. gołego oka lub oka z urządzeniami korygującymi wzrok.

Uwaga 1 Systemy DEW określone w pozycji ML19 obejmują systemy, których możliwości opierają się na kontrolowanym stosowaniu:

- a. »laserów« o mocy wystarczającej do wywołania zniszczeń podobnych do wywoływanych amunicją konwencjonalną;
- b. akceleratorów cząstek, emitujących wiązkę cząstek naładowanych lub neutralnych o niszczącej mocy;
- c. nadajników radiowych o dużej mocy impulsów lub dużej średniej mocy wiązki fal radiowych wytwarzających pole o natężeniu wystarczającym do unieszkodliwienia obwodów elektrycznych odległego celu.

Uwaga 2 Pozycja ML19 obejmuje następujące wyroby, w przypadku gdy zostały one specjalnie zaprojektowane dla wykorzystania w systemach DEW:

- a. urządzenia do wytwarzania mocy pierwotnej, przechowywania energii, przełączania, przetwarzania mocy lub przechowywania i dystrybucji paliwa;
- b. systemy wykrywania lub śledzenia celu;
- c. systemy oceniające stopień uszkodzenia celu, jego zniszczenia lub przerwania wykonywanego zadania;
- d. urządzenia do kierowania wiązką, propagacją lub celowaniem;
- e. sprzęt do szybkiego odwracania wiązki dla szybkich operacji przy większej liczbie celów;
- f. adaptacyjne koniugatory optyki i fazy;
- g. instalacje doprowadzania prądu dla wiązek ujemnych jonów wodorowych;
- h. elementy składowe »klasy kosmicznej« akceleratorów;
- i. aparatura do skupiania wiązki ujemnych jonów;
- j. sprzęt do regulacji i odwracania wiązki jonowej wysokiej mocy;
- k. folie »klasy kosmicznej« do neutralizacji wiązek ujemnych izotopów wodoru.

▼ **M4**

ML20 **Sprzęt kriogeniczny lub »nadprzewodzący« oraz specjalnie zaprojektowane do niego elementy składowe i akcesoria, takie jak:**

- a. sprzęt specjalnie zaprojektowany lub skonfigurowany do zainstalowania na pojazdach do wojskowych zastosowań lądowych, lotniczych, morskich czy kosmicznych, zdolny do działania w czasie ruchu pojazdu i wytwarzający lub utrzymujący temperatury poniżej 103 K (– 170 °C);

Uwaga Podpunkt ML20.a obejmuje ruchome systemy zawierające lub wykorzystujące akcesoria lub elementy składowe wyprodukowane z materiałów niemetalicznych lub dielektrycznych, takich jak tworzywa sztuczne czy materiały impregnowane żywicami epoksydowymi.

- b. elektryczne urządzenia »nadprzewodzące« (maszyny wirnikowe i transformatory) specjalnie zaprojektowane lub skonfigurowane do zainstalowania na pojazdach do wojskowych zastosowań lądowych, morskich, lotniczych czy kosmicznych i zdolne do działania w ruchu.

Uwaga Podpunkt ML20.b nie ma zastosowania do hybrydowych, jednobiegunowych prądnic prądu stałego, posiadających normalne, jednobiegunowe armatury metalowe, które wirują w polu magnetycznym wytwarzanym przez uzwojenie nadprzewodzące, pod warunkiem że uzwojenie takie jest jedynym nadprzewodzącym elementem prądnicy.

ML21 **»Oprogramowanie«, takie jak:**

- a. »oprogramowanie« specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane dla »rozwoju«, »produkcji« lub »użytkowania« sprzętu, materiałów lub »oprogramowania« określonych we wspólnym wykazie uzbrojenia UE;
- b. następujące określone »oprogramowanie« inne niż określone w podpunkcie ML21.a:
1. »oprogramowanie« zaprojektowane specjalnie do celów wojskowych i zaprojektowane specjalnie do modelowania, symulacji lub oceniania wojskowych systemów uzbrojenia;
  2. »oprogramowanie« zaprojektowane specjalnie do celów wojskowych i zaprojektowane specjalnie do modelowania lub symulacji wojskowych scenariuszy operacyjnych;
  3. »oprogramowanie« do określania efektów działania broni konwencjonalnej, jądrowej, chemicznej lub biologicznej;
  4. »oprogramowanie« zaprojektowane specjalnie do celów wojskowych i do stosowania w dziedzinie dowodzenia, łączności, kierowania i rozpoznania (C³I) lub dowodzenia, łączności, kierowania, informatyki i rozpoznania (C⁴I);
- c. »oprogramowanie«, które nie zostało określone w podpunktach ML21.a ani ML21.b, specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane tak, by sprzęt, który nie został określony we wspólnym wykazie uzbrojenia UE, mógł służyć do zadań wojskowych, do których służy sprzęt wojskowy określony we wspólnym wykazie uzbrojenia UE.

ML22 **»Technologia«, taka jak:**

- a. »technologia«, inna niż określona w podpunkcie ML22.b, »wymagana« do »rozwoju«, »produkcji« lub »użytkowania« wyrobów określonych we wspólnym wykazie uzbrojenia UE;
- b. następująca »technologia«:
1. »technologia« »wymagana« do projektowania, montażu elementów składowych, użytkowania, obsługi i naprawy kompletnych instalacji produkcyjnych do wytwarzania wyrobów określonych we wspólnym wykazie uzbrojenia Unii Europejskiej, nawet wtedy, gdy elementy takich instalacji produkcyjnych nie są określone;

▼ **M4**

2. »technologia« »wymagana« do »rozwoju« i »produkcji« broni małokalibrowej, nawet jeżeli jest ona wykorzystywana do produkcji replik zabytkowej broni małokalibrowej;
3. »technologia« »wymagana« do »rozwoju«, »produkcji« lub »użytkowania« środków toksykologicznych, sprzętu pokrewnego lub elementów składowych określonych w podpunktach od ML7.a do ML7.g;
4. »technologia« »wymagana« do »rozwoju«, »produkcji« lub »użytkowania« »biopolimerów« lub kultur specyficznych komórek określonych w podpunkcie ML7.h;
5. »technologia« »wymagana« wyłącznie do wprowadzania »biokatalizatorów« określonych w podpunkcie ML7.i.1, do wojskowych substancji nośnych lub materiałów.

Uwaga 1 »Technologia« »wymagana« do »rozwoju«, »produkcji« lub »użytkowania« wyrobów określonych we wspólnym wykazie uzbrojenia UE pozostaje objęta kontrolą, nawet jeżeli ma zastosowanie do jakiegokolwiek produktu, który nie został określony we wspólnym wykazie uzbrojenia UE.

Uwaga 2 Pozycja ML22 nie ma zastosowania do:

- a. »technologii« będącej minimalnym wymogiem do instalacji, użytkowania, utrzymywania (kontroli) oraz naprawy produktów nieobjętych kontrolą, lub których wywóz został dozwolony;
- b. »technologii« będącej »własnością publiczną«, stanowiącej »badania podstawowe« lub minimum informacji potrzebnych do złożenia wniosków patentowych;
- c. »technologii« umożliwiającej indukcję magnetyczną służącą do ciągłego napędu urządzeń transportu cywilnego.

DEFINICJE TERMINÓW UŻYWANYCH W NINIEJSZYM WYKAZIE

Poniższe definicje mają zastosowanie do terminów stosowanych w niniejszym wykazie.

Uwaga 1 Definicje mają zastosowanie do całego wykazu. Odniesienia mają wyłącznie funkcję informacyjną i nie mają wpływu na stosowanie zdefiniowanych terminów w całym wykazie.

Uwaga 2 Wyrazy i wyrażenia zawarte w niniejszym wykazie definicji przyjmują zdefiniowane znaczenie wyłącznie, gdy zostały ujęte w »cudzysłów«. Definicje terminów znajdujących się »między apostrofami« zamieszczone są w uwadze technicznej do danej pozycji. W innych przypadkach wyrazy i wyrażenia przyjmują swoje ogólnie przyjęte (słownikowe) znaczenia.

ML22 »Badania podstawowe«

Prace doświadczalne lub teoretyczne prowadzone głównie w celu uzyskania nowej wiedzy o podstawach danego zjawiska lub jego obserwowalnych efektach, nienakierowane bezpośrednio na konkretne cele lub zadania praktyczne.

ML 10 »Bezzałogowy pojazd powietrzny« (UAV)

»Statek powietrzny« zdolny zapoczątkować lot i utrzymać kontrolowany lot bez obecności człowieka na pokładzie.

▼ **M4****ML7, 22 »Biokatalizatory«**

Enzymy do szczególnych reakcji chemicznych lub biochemicznych lub inne związki biologiczne, które przyłączają się do bojowych środków trujących (BST) i przyspieszają ich degradację.

Uwaga techniczna

»Enzymy« oznaczają »biokatalizatory« dla konkretnych reakcji chemicznych i biochemicznych.

ML7, 22 »Biopolimery«

Makrocząsteczki biologiczne, takie jak:

- a. enzymy dla konkretnych reakcji chemicznych i biochemicznych;
- b. przeciwciała – monoklonalne, poliklonalne lub antyidiotypowe;
- c. specjalnie zaprojektowane lub specjalnie przetworzone receptory;

Uwagi techniczne

1. *»Przeciwciała antyidiotypowe« oznaczają przeciwciała, które przyłączają się do konkretnych miejsc wiązania przeciwciał w innych przeciwciałach.*
2. *»Przeciwciała monoklonalne« oznaczają białka przyłączające się do jednej strony antygeny i produkowane przez jeden klon komórek.*
3. *»Przeciwciała poliklonalne« oznaczają mieszaninę białek przyłączających się do specyficznego antygeny, produkowanych przez więcej niż jeden klon komórek.*
4. *»Receptory« oznaczają biologiczne struktury makromolekularne zdolne do łączenia ligandów i przez to wpływania na funkcje fizjologiczne.*

ML4, 10 »Cywilny statek powietrzny«

Wyłącznie »statek powietrzny« mający świadectwa zdolności do lotu opublikowane i wydane przez organy lotnictwa cywilnego, zezwalające na jego używanie do celów cywilnych na trasach wewnętrznych i zewnętrznych lub zezwalające na jego stosowanie do celów cywilnych, prywatnych lub związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

ML8 »Dodatki«

Substancje stosowane w materiałach wybuchowych w celu poprawy ich właściwości.

ML19 »Klasa kosmiczna«

Dotyczy projektowania, wytwarzania i kwalifikowania za pomocą pomyślnie zaliczonych testów w taki sposób, aby produkty mogły funkcjonować na wysokościach większych niż 100 km od powierzchni Ziemi.

Uwaga *Ustalenie w drodze testów, że pewien konkretny produkt jest »klasy kosmicznej«, nie oznacza, że inne produkty w tej samej partii produkcyjnej lub w tej samej serii danego modelu są »klasy kosmicznej«, jeżeli nie zostało to stwierdzone w drodze indywidualnych testów.*

ML15 »Lampy wzmacniaczy obrazu pierwszej generacji«

Lampy elektrostatyczne stosujące na wejściu i wyjściu płyty światłowodowe lub szklane, wieloalkaliczne katody (S-20 lub S-25); termin nie obejmuje mikrokanałowych wzmacniaczy płytowych.

ML9, 19 »Laser«

Zespół elementów składowych wytwarzający wiązkę światła spójnego zarówno w przestrzeni, jak i w czasie, wzmocnioną za pomocą stymulowanej emisji promieniowania.

▼ **M4**

- ML17   **»Manipulatory«**
 Uchwyty, aktywne jednostki oprzyrządowania i wszelkie inne oprzyrządowanie zamontowane na podstawowej (bazowej) płycie kończącej ramię manipulacyjne »roboty«.
- Uwaga techniczna*
»Aktywne jednostki oprzyrządowania« są to urządzenia służące do przyłożenia mocy napędowej, energii procesowej lub czujnika do obrabianego elementu.
- ML8   **»Materiały miotające«**
 Substancje lub mieszaniny, zdolne do reakcji chemicznej połączonej z wydzielaniem, z kontrolowaną prędkością, dużej ilości silnie nagranych gazów, które są w stanie wykonać pracę mechaniczną.
- ML4, 8   **»Materiały pirotechniczne«**
 Mieszaniny stałych lub ciekłych paliw i utleniaczy, które po zapaleniu wywołują egzotermiczną reakcję chemiczną o kontrolowanej prędkości, której celem jest zapewnienie odpowiednich opóźnień w czasie lub powstawania odpowiednich ilości ciepła, dźwięku, dymu, światła widzialnego i podczerwonego. Pirofory stanowią podgrupę środków pirotechnicznych, niezawierających utleniaczy, ale zapalających się samoistnie na skutek zetknięcia z powietrzem.
- ML13   **»Materiały włókniste albo włókienkowe«**
 Obejmują:
- a. włókna elementarne o strukturze ciągłej;
  - b. przędzę i rowing o strukturze ciągłej;
  - c. taśmy, tkaniny, maty o strukturze bezładnej i oploty;
  - d. włókna cięte na drobne kawałki, włókna pocięte na dłuższe odcinki oraz spójne maty z włókien;
  - e. wiskery, monokrystaliczne lub polikrystaliczne, o dowolnej długości;
  - f. pulpę z poliamidu aromatycznego.
- ML8, 18   **»Materiały wybuchowe«**
 Substancje lub mieszaniny o stanie skupienia stałym, ciekłym lub gazowym, które, stosowane jako ładunki wstępne, przyspieszające lub zasadnicze w głowicach bojowych, wyburzeniach i innych zastosowaniach, mają detonować.
- ML8   **»Materiały wysokoenergetyczne«**
 Substancje lub mieszaniny reagujące chemicznie w celu wyzwolenia energii wymaganej dla ich zakładanego zastosowania. »Materiały wybuchowe«, »materiały pirotechniczne« i »materiały miotające« stanowią podklasy materiałów wysokoenergetycznych.

▼ **M4**

- ML 20   **»Nadprzewodzący«**
- Odnosi się do materiałów (tj. metali, stopów lub związków), które mogą całkowicie stracić swoją oporność (tj. które mogą uzyskać nieskończoną przewodność elektryczną i przewodzić prąd elektryczny o bardzo wysokich natężeniach bez wytwarzania ciepła Joule'a).
- »Temperatura krytyczna« (czasem zwana temperaturą przejścia) danego materiału »nadprzewodzącego« jest temperaturą, w której ten materiał całkowicie traci rezystancję przy przepływie prądu elektrycznego stałego.
- Uwaga techniczna*
- »Nadprzewodzący« stan materiału jest indywidualnie scharakteryzowany »temperaturą krytyczną«, krytycznym polem magnetycznym, będącym funkcją temperatury, oraz krytyczną gęstością prądu, która jest funkcją zarówno pola magnetycznego, jak i temperatury.*
- ML17   **»Ogniwo paliwowe«**
- Urządzenie elektrochemiczne przekształcające energię chemiczną bezpośrednio w prąd stały wykorzystujące paliwo ze źródła zewnętrznego.
- ML21   **»Oprogramowanie«**
- Zbiór jednego lub więcej »programów« lub »mikroprogramów«, umieszczony na dowolnym materialnym nośniku.
- ML8   **»Prekursory«**
- Specjalistyczne związki chemiczne stosowane do produkcji materiałów wybuchowych.
- ML18,
21, 22   **»Produkcja«**
- Oznacza wszystkie etapy związane z produkcją, takie jak: projektowanie, wytwarzanie, scalanie, montaż (składanie), kontrola, testowanie, zapewnienie jakości.
- ML7   **»Przystosowany do użycia podczas działań wojennych«**
- Dowolna modyfikacja lub selekcja (np. zmienione: czystość, dopuszczalny okres magazynowania, agresywność, charakterystyki rozprzestrzeniania lub odporność na promieniowanie nadfioletowe) przeznaczone do wzmocnienia skuteczności wywoływania strat w ludności lub zwierzętach, niszczenia sprzętu, lub powodujących straty plonów lub środowiska.
- ML17   **»Reaktor jądrowy«**
- Obejmuje obiekty znajdujące się wewnątrz lub bezpośrednio przymocowane do zbiornika reaktora, wyposażenie sterujące poziomem mocy w rdzeniu oraz znajdujące się w nim zazwyczaj elementy składowe wchodzące w bezpośrednią styczność z chłodziwem pierwotnym rdzenia reaktora albo sterujące nim.
- ML17   **»Robot«**
- Manipulator wykonujący ruchy w sposób ciągły albo poruszający się od punktu do punktu, mogący korzystać z czujników i mający wszystkie następujące cechy charakterystyczne:
- a. jest wielofunkcyjny;
  - b. ma możliwość ustawiania w odpowiednim położeniu lub orientowania przestrzennego materiałów, części, narzędzi lub urządzeń specjalnych poprzez wykonywanie różnych ruchów w przestrzeni trójwymiarowej;
  - c. jest wyposażony w trzy lub większą liczbę mechanizmów wspomagających, pracujących w obwodzie zamkniętym lub otwartym, które mogą być poruszane silnikami krokowymi; oraz
  - d. ma możliwość »programowania dostępnego dla użytkownika« poprzez uczenie/odgrywanie lub za pomocą komputera elektronicznego, który może być programowalnym sterownikiem logicznym, tj. bez ingerencji mechanicznej.

▼ **M4**

Uwaga Powyższa definicja nie obejmuje następujących urządzeń:

1. mechanizmy poruszane wyłącznie ręcznie albo zdalnie przez operatora;
2. manipulatory o ustalonej sekwencji ruchów, będące urządzeniami zautomatyzowanymi, realizującymi zaprogramowane mechanicznie, z góry ustalone ruchy. Program jest ograniczony mechanicznie za pomocą ustalonych ograniczników, np. sworzni lub krzywek. Kolejność ruchów oraz wybór drogi albo kątów nie są zmienne ani zmiennalne za pomocą środków mechanicznych, elektronicznych lub elektrycznych;
3. kontrolowane mechanicznie manipulatory o zmiennej sekwencji ruchów, będące urządzeniami zautomatyzowanymi, realizującymi zaprogramowane mechanicznie, z góry ustalone ruchy. Program jest ograniczony mechanicznie za pomocą ustalonych, ale nastawnych, ograniczników, np. sworzni lub krzywek. Kolejność ruchów oraz wybór drogi lub kątów są zmienne w ramach ustalonego schematu programowego. Zmian lub modyfikacji schematu programowego (np. zmiany sworzni lub wymiany krzywek) w jednej lub kilku osiach współrzędnych dokonuje się wyłącznie na drodze działań mechanicznych;
4. manipulatory bez sterowania ze sprzężeniem zwrotnym, o zmiennej sekwencji ruchów, będące urządzeniami zautomatyzowanymi, realizującymi zaprogramowane mechanicznie ruchy. Program jest zmienny, ale sekwencja jest realizowana wyłącznie za pomocą sygnału binarnego z elektrycznych urządzeń binarnych o ustalonym mechanicznie położeniu lub nastawnych ograniczników;
5. żurawie do stertowania, definiowane jako manipulatory działające w kartezjańskim układzie współrzędnych, produkowane jako integralne części pionowych zespołów do silosów, i służące do sięgania po zawartość tych silosów w celu składowania lub wyjmowania.

ML21, 22   **»Rozwój«**

Odnosi się do wszystkich etapów poprzedzających produkcję seryjną, takich jak: projektowanie, badania projektowe, analiza konstrukcyjna, koncepcja projektowania, montaż i testowanie prototypów, plany produkcji pilotowej, dane projektowe, proces przetwarzania danych projektowych w produkt, projektowanie konfiguracji, projektowanie montażu całościowego, rozplanowanie.

ML11   **»Statek kosmiczny«**

Aktywne i pasywne satelity i sondy kosmiczne

ML8,
10 oraz 14

»Statek powietrzny«

Stalopłat, statek z obrotowymi skrzydłami, wiropląt (helikopter), statek ze zmiennym wirnikiem lub zmiennopłat.

ML10   **»Statki powietrzne lżejsze od powietrza«**

Balony i statki powietrzne, które są wypełniane gorącym powietrzem lub gazami lżejszymi od powietrza, takimi jak hel lub wodór.

ML7   **»Środki rozpraszania tłumu«**

Substancje, które w warunkach użycia dla rozproszenia tłumy szybko wywołują u ludzi efekt podrażnienia lub psychiczny efekt unieszkodliwienia, znikający po krótkim czasie od usunięcia przyczyny. (Gazy łzawiące stanowią podzbiór »środków rozpraszania tłumu«).

▼ **M4**

- ML22   **»Technologia«**
- Konkretny rodzaj informacji, niezbędny do »rozwoju«, »produkcji« lub »użytkowania« danego wyrobu. Informacja ta ma postać »danych technicznych« lub »pomocy technicznej«.
- Uwagi techniczne*
1.   *»Dane techniczne« mogą mieć formę odbitek, planów, wykresów, modeli, wzorów, tabel, projektów technicznych i specyfikacji, podręczników i instrukcji w formie pisemnej lub zarejestrowanych na innych nośnikach lub urządzeniach, takich jak dyski, taśmy, pamięci wyłącznie do odczytu.*
  2.   *»Pomoc techniczna« może przybierać takie formy jak instruktaż, przekazanie umiejętności, szkolenie, przekazanie wiedzy na temat eksploatacji, usługi konsultacyjne. »Pomoc techniczna« może obejmować przekazanie »danych technicznych«.*
- ML21, 22   **»Użytkowanie«**
- Praca, instalowanie (łącznie z montażem na miejscu), konserwacja (kontrola), naprawa, remonty i odnawianie.
- ML7   **»Wektory ekspresji«**
- Nośniki (np. plazmidy lub wirusy) stosowane do wprowadzania materiału genetycznego do komórek-gospodarzy.
- ML22   **»Własność publiczna«**
- Oznacza »technologię« lub »oprogramowanie« dostępne bez żadnych ograniczeń co do ich dalszego rozpowszechniania.
- Uwaga: Ograniczenia wynikające z praw autorskich nie wykluczają uznania »technologii« lub »oprogramowania« za »własność publiczną«.*
- ML22   **»Wymagane«**
- W odniesieniu do »technologii« dotyczy tylko tej części »technologii«, która jest szczególnie odpowiedzialna za osiągnięcie lub przekroczenie wartości parametrów, właściwości lub funkcji objętych kontrolą. Taka »wymagana« »technologia« może dotyczyć różnych produktów.
- ML11   **»Zautomatyzowane systemy dowodzenia i kierowania«**
- Systemy elektroniczne, za których pośrednictwem są wprowadzane, przetwarzane i przekazywane informacje niezbędne do skutecznego działania ugrupowania, formacji głównej, formacji taktycznej, jednostki, jednostki pływającej, podjednostki lub broni znajdującej się w strukturze dowodzenia. Cel ten osiągnąć jest przy pomocy komputera i innego sprzętu specjalistycznego zaprojektowanego, aby wspierać funkcjonowanie wojskowej organizacji dowodzenia i kierowania. Do najważniejszych funkcji zautomatyzowanego systemu dowodzenia i kierowania należy: skuteczne zautomatyzowane zbieranie, gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji; ukazywanie sytuacji i okoliczności wpływających na przygotowywanie i prowadzenie operacji bojowych; wyliczenia operacyjne i taktyczne służące rozdysponowaniu zasobów wśród ugrupowań sił lub elementów porządku operacyjnego walki lub prowadzenie walki zgodnie z misją lub etapem operacji; przygotowywanie danych służących ocenie sytuacji i podjęciu decyzji na każdym etapie operacji lub walki; symulacja komputerowa operacji.